

PETR. BLES.

407. Res magis discriminis est, ignominiam saeculi sub religionis habitu circumferre, impietatem sub pietatis umbraculo, et antichristum sub Christi vestibus occultare. Epist. 134, ad quemdam Prior.

S. PETRUS
CHRYSOL.

408. Hypocrisis subtile malum, secretum virus, venenum latens, virtutum fucus, linea sanctitatis. Prose.

409. Adversa omnia nituntur viribus suis, armis suis pugnant, impugnant palam, unde et caventur tam facile, quam videntur. Serm. 7, de Hypocrisi.

410. Hypocrisis secura simulat, fallit prospera, curiosa mentitur, crudeli arte virtutes truncat mucrone virtutum, jejuniu jejunio perimit, oratione orationem evacuat, misericordiam miseratione prosternit.

411. Hypocrisis cognata febris, frigidu populo proinat ardorem. *Ibid.*

412. Hypocrisis, dum cupit captivare oculos, oculis fit ipsa captiva. *Ibid.*

S. PROSPER.

413. Hypocritae praedicant magna, nec faciunt; accusant vitia, nec deponunt; publice sibi displicere simulant, quod occulte committunt; magni student videri, non fieri; laudant eos, quorum cupiunt predicatione laudari; jejunant, ut vultus sui pallorem perniciosis laudibus vendant; ad reprehendendos alios prompti, sed se non patimtura quibuslibet vel leviter reprehendi; ad faciem publicam patientiam fingunt, et in animo iracundiae virus abscondunt; ad nocendum parati, cum nocendi tempus invenerint; suorum actuum negligentes sunt, aliorum prociaci libertate censores. Lib. 2, de vita Contemplat., cap. 4.

RICH. A. S.
VICTORI.

414. Hypocritae quidem sanctitatem opere praetendunt, sed perversum est quod diligunt, et quod intus vivit in affectione, necesse est quandoque erumpat et appareat in opere. Part. 4, lib. 3, de Erudit. hom. inter., cap. 2.

THALASSIUS

415. Sub charitatis ligamento hypocrisis occultat, qui ore probat, quod apud se vere nihil facit. *Beccantad.* 1, sent. 3.

THEOMAS A
KEMPIS.

416. Non potest diu latere ficta sanctitas. Serm. 14, ad Novit., div. 5.

SENTENTIAE PAGANORUM.

417. Totius injustitiae nulla capitalior, quam eorum qui tum eum maxime fallunt, id agunt, ut boni viri esse videantur. Lib. 2, de Offic.

418. Nec simulatum quidquam potest esse diuturnum: ficta enim omnia celeriter tanquam flosculi decidunt. Lib. 2, de Offic.

419. Nulla pernicies vitae major inveniri potest, quam in malitia simulatio intelligentiae. *Ibid.* lib. 3.

420. Malus ubi hominum se simulat, tunc est pessimus. In suis Sent., sent. 227.

421. Nihil simulatio proficit: paucis imponit leviter extrinsecus inducta facies; veritas in omnem partem sui, semper eadem est. Epist. 79.

422. Nulla simulatio nullo tempore latebit. Sentent. 316.

Vide etiam titulos Apparere, sent. 35; Favor, sent. 18, 19; Fortitudo, sent. 24; Humilitas, sent. 6; Jactantia, sent. 23; Laus in genere, sent. 105, 105; Malitia, sent. 2; Marmor, sent. 8, 9.

IDOLOLATRIA.

Etymologia. Graece εἰδωλ, latine forma interpretatur, et inde per diminutionem dicitur idolum, id est, formula. Super 1 ad Corinth., cap. v, in illud: Nihil est idolum.

Idolum dictum est, eo quod ipsum sit dolum, id est, hominum falsitate repletum. Super Psalms. xvi.

Definitio. Idololatria est cum honor Creatori debitus, creaturis exhibetur. De Paradiso anime, part. 2, de Vitio, cap. 14, sect. 1.

Idolum est simulacrum humana effigie, vel belluina, seu volucrina factum, et consecratum juxta vocabuli sui interpretationem. Super 1 ad Cor., cap. 4, in illud: Nihil est idolum.

Idololatra inde dicitur, quod simulacris eam servitutem exhibent, quae debetur Deo. Lib. 1 de Trin., cap. 6.

Idololatria est falsa et superstitiosa protestatio majestatis divinae in idolo. Part. 1 Centiloqui, sect. 26.

Idololatria est vitium, quo quis cultum laetiae alteri quam Deo exhibet. Part. 3 de Descript. terminor., cap. Justitia.

Idolum est, quod non est, nec habet aliquid simile sui. Hom. 8 in caput xx Exodi, super illud: Non facies tibi idolum.

Idola sunt inanes imagines. Lib. 1 de Finibus. Divisio. Idololatria triplex est: paganorum, avarorum, gulosorum: idololatria paganorum est mala, quia colunt aurum et argentum; idololatria avarorum est peior, quia quasi Deum adorant nummum; idololatria gulosorum est pessima, quia gulosi colunt deum vilissimum, scilicet ventrem. Tit. 3 Diata, cap. 2.

Productio ludorum omnium mater, idololatria est. De spectaculis, cap. 4.

SENTENTIAE PATRUM.

1. Pro quoquoque quis Creatori suo renuntiat, sive sit peccatum, sive res alia, illud veraciter pro-

MIRUS PER.

SENECA.

SIXT. PERL.

S. ANSELM.

CASSIODOR.

S. ALBERT.

MAGNUS.

S. ANSELM.

S. AUGUST.

S. DONAT.

JOAN. GEE.

ORIGENES.

CICERO.

S. DONAT.

S. BERNARD.

DINO SEN.

S. CYPRIAN.

S. BERNARD.

S. ALBERT.

MAG.

idolo in mente portat. De Paradiso anime, part. 2, de Vitio, cap. 14, sect. 1.

2. Quoties homo aliquid facit, dimittit, vel patitur, quod nullatenus pro Deo faceret, dimitteret, vel pateretur, toties procul dubio idolum veneratur. Prose.

3. Hen! quoties est femina viro idolum; et e contra, amicus amico, dominus servo, pueri parentibus, cum pro amore, vel timore humano recedat a praecepto divino.

4. Quidquid enim subtrahitur a Deo, computandum est pro idolo. *Ibid.*, cap. 14, sect. 2.

5. Cum spiritualis homo in opere suo aliud intendit principaliter praeter Deum, sive hominum placitum, sive commodum transitorium, sive gradum in praesenti, sive gloriam in futuro, idolum est. *Ibid.*, cap. 14, sect. 3.

6. Sicut qui idolis servit, cultum debitum Creatori imaginatae creaturae tribuit: sic et avarus cum Deum solum colere deberet, colit potius nummos, in quibus praefiguratae sunt imagines imperatorum. Prose.

7. Hoc enim unusquisque Deum habet, quod praer omnibus diligit, in quo praer omnibus spem atque fiduciam habet.

8. Avarus hoc agit specialiter de nummis, id est, plus diligit nummos, quam aliud, et plus cogitat de nummis, atque plus sperat se confidit in nummis, quam in alia re: idcirco nummi, ejus sunt dii.

9. Jure ergo vocatur idololatra, quia Deum non colit, sed nummos et imagines mortuorum regum impressas. Super Epist. ad Colossens., cap. 3, in illud: Simulacrorum servitus.

10. Idololatria universae creaturae auctorem conditoremque non noverunt, inde est, quod in simulacra praecipitantur. De Vera relig., cap. 37.

11. Nihil homines tam insatiabiles reddidit vitae perversitate, quam idololatriarum imitatio. Epist. 202, ad Nectarium, episcopum.

12. Nullus hominum idolum colit, nisi Dei blasphemus extiterit. Lib. 2 de Mirabil. sacra Script., cap. 18.

13. Ridiculum videtur, quod aliquis judicetur idololatra, quia duo grana litris offert creaturae, quae debuit offerre Deo: et ille non judicetur idololatra, qui totum servitium vitae suae offert creaturae, et nihil Deo. Serm. 53, Fer. 2, post Dom. Pass., art. 2, cap. 2.

14. Profecto quisquis plus amat mundum quam Deum, impius atque idololatra esse convincitur, serviens creaturae potius quam creatori. Epist. 107, ad Thomam.

15. Nullum peccatum idololatria reperitur gra-

vius, ea est enim contra Deum impietas. Lib. 2, Constit., cap. 27.

16. Sic idololatria indignatur Deus, ut praerperit etiam eos interfici, qui servire idolis suaserint. De Exhort. mar., cap. 5.

17. Ab idolis se custodiant omnes, qui ad Deum verum reverenter accedunt. Super epist. 1 Joan., cap. v.

18. Idolum nihil est. Super Exod., cap. xx.

19. Idola, quae in fanis sunt, destruantur. Lib. 9 in Registro, indict. 4, cap. 71, epist. 71, ad Melitum abbat.

20. In cognitione veritatis statum idololatria perdit. Lib. 3 in Regum cap. iii.

21. Idololatria caput est diabolus, omnis iniquitatis initium. *Ibid.*

22. Idolis vanis sacrificia nusquam offeruntur. *Ibid.*

23. Omnium malorum extremum, ac primum, est idololatriae cultus. Orat. de Nativit. Christi.

24. Grave crimen idololatria est. Serm. Dom. 26, post Pent.

25. Quidquid diaboli est, et quod diaboli est, idololatria est, cui omnia idola mansipantur. Epist. 1, ad Heliodor.

26. Cui Deus venter est, Deus ei recens est: quoquoque vitia habemus, quoquoque peccata, tot recentes habemus Deos. Iratus sum, ira mihi Deus est: vidi mulierem et concupivi, libido mihi Deus est: unusquisque enim quod cupit et veneratur, hoc illi Deus est. Super Psalms. lxxx, vers. 8: Non erit in te Deus recens.

27. Qui adorat creaturam, negat Creatorem. Super Job, cap. xxi.

28. Idololatra servit simulacro: cultum idololatriae diligenter amplificat, cum omni diligentia colit simulacrum, spem ponit in idololatria et timet nullare simulacrum. Lib. 2 de Contemptu mundi, cap. 12.

29. Unusquisque quod praer ceteris colit, quod super omnia miratur et diligit, hoc ei Deus: si quid est in quo dilectionis lance praerponderat, hoc tibi Deus est. Homil. 2, in cap. ii Judae.

30. Totius gentilitatis error hinc accepit exordium, dum ea quae multum diligunt homines, deos esse volunt, et humanis quibusque vitis et cupiditatibus divinum nomen adscribant. *Ibid.*

31. Non solum de corporeis simulacris faciunt sibi homines, deos: sed et de corde confingunt. Qui conantur simulare sibi alium creatorem extra universitatis Deum, alium Spiritum sanctum, alium Christum, si omnes fecerunt sibi deos. Prose.

32. Omnes igitur tam de visibili materia, quam

S. CYPRIAN.

DIPHY.
ALEX.GLOS. ORD.
S. GREGOR.
MAGNUS.S. GREGOR.
SAX.
HAYMO.

S. HIERON.

HUGO CARD.

S. INNOC. III.

ORIGENES.

SENTENTIAE PATRUM.

de falsis dogmatibus fingentes sibi deos, idololatras sunt. Homil. 12, in cap. xvi, *Hierem.*, super illud : *Si faciet sibi homo deos.*

33. Quomodo tu Christum colis, qui idolum in pecunia veneris? Opusc. 24, cap. 4.

34. Sic sunt, qui colunt idola, quomodo qui in somniis vident vana : si autem evigilet anima ipsorum, intelligit a quo facta sit, et non colit quod ipsa fecit. Apud *D. August.*

35. Quamvis ab idoli devotione tua conscientia sit libera, cavendum tamen est tibi, ne edas idolis immolata. Lib. 5 de *Spiritu sancto*, cap. 13.

36. Idolum nihil representat quod subsistat. Quæst. 38, super *Exod.*

37. Quid desertus est iis, qui adorant idola? Sect. 9 super *Ezech.*

38. Deos, qui nihil prodesse queunt, laudare non desinis. Orat. 5 super *Daniel.*

39. Quid mentis esse potest his, qui idola manu facta adorant; qui sane cum materiam et artificium non ignorent, tamen tanquam deis stupide cultum divinum adhibent? super *Tabacuc*, cap. 1, in illud : *Quid prodest sculptile?*

Vide etiam tit. *Imago*, sent. 41; *Excommunicatio*, sent. 9; *Timor Dei*, sent. 46.

IGNORARE. Vide Nescire.

IMAGO.

CASSIODOR. Imago relative dicitur ad illud, cuius similitudinem gerit, et ad quod imitandum facta est. Lib. 1, *Compend. theol. veritatis*, cap. 6.

3. DONAV. Imago est alienius rei existentis similitudo formata. *Psalm. lxxii*, vers. 5.

S. HILARIUS. Imago est ejus rei, ad quam imaginamur, species indifferens. Lib. de *Synodo*, definit. 1.

S. JOAN. DAM. Imagines sunt res, quas conspicimus, earum rerumque sub aspectu cadunt, quæque cum figuram non habeant, corporis figuris exprimuntur, quo facilius cognoscantur. Orat. 4, de *Imaginibus*.

Imagines sunt monumenta quedam : etenim illitralis hominibus hoc sunt, quod litteratio libri : et quod auribus oratio, idem est oculis imago. *Ibid.*

Imago est similitudo, exemplum atque effigies, quæ illum in se, cuius imago est, exprimit. *Ibid.*, orat. 3.

ORIGENES. Imago est hoc, quod recipitur ad præsens, et intueri potest humana natura. Homil. 2, super *Psalm. xxxviii*.

CICERO. Imago est formæ cum forma, cum quadam similitudine collatio. Lib. 4, de *Arterhetorice ad Herennium*.

1. Imago Christi in anima per incuriam quidem obscurari potest, deleri autem per naturam non potest. In fragmento de *Fide resurr.*

2. Solent imagines earum rerum nominibus appellari, quarum imagines sunt. De *Octo quæst. Dulcitii*, quæst. 6.

3. Omnis imago similis est ei, cuius imago est; nec tamen omne quod simile est alieni, etiam imago est ejus : imago enim tunc est, cum de aliquo exprimitur. de *Genes Imperf.*, cap. 16.

4. Præstantior est imago corporis in spiritu, quam ipsum corpus in substantia sua. Lib. 12, de *Gen. ad litter.*, cap. 16.

5. Honor, qui habetur imaginari, ad eum pervenit, cuius imago est. Apud *D. Joan. Damasc.*, orat. 4, de *Imag.*

6. Si templa construis Sanctis Dei, eorum etiam tropheæ constituæ. *Ibid.*

7. In eum, qui regiam imaginem afficit ignominia, non secus animadvertitur quam si ignominia regem ipsum affecisset. *Ibid.*, orat. 3.

8. Se e vicino respiciunt imago, et quod ad imaginem est. Serm. 81, super *Cant.*

9. Oportet id quod ad imaginem est, cum imagine convenire, et non in vacuum nomen imaginis participare. Lib. *Bredit.*, cap. 1.

10. Imago habet similitudinem ejus rei, cuius imago est : similitudo autem non semper habet ejus imaginem, cui similis est. Super *Psalm. xxxviii*, vers. 9.

11. Imago valde divina et Deo similis, est viri justis anima. Lib. 7, *Stromat.*

12. Imaginem celestem virginitas portat, portat integritas, sanctitas portat et veritas. De *Discipl. et habitu virg.*, cap. 10.

13. Ea quæ videntur, eorum quæ sub aspectum non cadunt, certæ sunt claræque imagines. Epist. 40, ad *Joan.*, apostol.

14. Nos imaginibus sensum moventibus ad divinas contemplationes, quoad fieri potest, provehinimur. De *Eccles. hierach.* Habetur apud *D. Joan. Damasc.*, orat. 4, de *Imaginibus*.

15. Imaginem Salvatoris nostri, non ut quasi Deum colas, sed ob recordationem Filii Dei in eum amore recalcas, cuius te imaginem videre consideras. Lib. 7, in *Registro*, indict. 2, cap. 53, ad *Secundinum*.

16. Imagines Sanctorum, non sunt frangenda. *Ibid.*, cap. 109, epist. 109, ad *Serenum episc. Massiliens.*

17. Idcirco pictura in ecclesiis adhibetur, ut hi qui litteras nesciunt, saltem in parietibus viden-

S. AMBROS.

S. AUGUST.

RUSO CARD.

S. INNOC. III.

S. BASTIDI.

MAGNUS.

S. JOANNES.

CHRISTOPH.

S. BERNARD.

S. JOANNES.

DAM.

CASSIODOR.

CLEMENS.

ALEX.

S. CYPRIAN.

S. DIONYS.

AREOPAG.

S. GREGORI.

MAGNUS.

do legant, quæ legere in codicibus non valent. *Ibid.*

14. Quod legentibus scriptura, hoc idiotis præstat imaginum pictura correntibus. *Prose.*

19. Quia in ipsa etiam ignorantes vident, quod sequi debeant : in ipsa legunt, qui litteras nesciunt. *Ibid.*, lib. 9, indict. 4, cap. 9, epist. 9, ad *Serenum episc. Massiliens.*

20. Sicut nec idolum adorandum est, ut Deus : sic nec homo mortuus imagine aliqua colendus est, quantumque gravi, vel sanctus sit. *Prose.*

21. Sanctorum enim imagines non coluntur, sed Deus veneratur in eis. Super *Levit.*, cap. xxvi.

22. Imagines Sanctorum non latria, sed dulia possumus venerari : non propter imaginem, quæ per se nihil potest, sed propter imaginatum, qui per se cuncta potest. Serm. 1, *Dedicat.*

23. Non est vera imago, quæ similis non est auctori. Homil. 35, super *Matth. Oper. imperf.*

24. Qui imagines appetit lapidibus; quosnam appetit lapidibus? an non seipsum! *Prose.*

25. Si iis qui regis terrestris imaginem lapidibus appetit, seipsum appetit : qui Christi autem imaginem contumelia afficit, non illam sed seipsum contumelia afficit. Homil. 40, super 1. *Thesal.*

26. Honor ille quo probos conservos afficimus, nostræ erga communem Dominum benevolentie argumentum est, atque imaginis honor ad exemplar transit. Lib. 4, de *Fide orthodox.*, cap. 17.

27. Tu qui imagines coli negas oportere, ne Dei quidem filium coleris, qui Dei invisibilis est imago vivens, et forma incommutabilis. *Prose.*

28. Ego Christi, ut Dei, carnem humanam induti, imaginem colo : Dei genitricis omnium Domine, ut matris Filii Dei, imaginem colo.

29. Sanctorum martyrum, ut amictorum Dei, qui sanguinem ad Christi gloriam effundentes imitati sunt eum, imagines colo.

30. Eorum demique imagines colo, qui Christi vestigia sequentes, vitam suam instituerunt.

31. Horum facta præclara cruciatusque pictura expressos oculis meis propono, ut eo pacto sanctus efficiat, et ad imitationis studium incendar. Orat. 4, de *Imaginibus*.

32. Rerum præstantium imagines non sunt contemnendæ. *Ibid.*

33. Si Regis imago, Rex est, et imago Christi, Christus est, et imago Sancti, Sanctus est. *Ibid.*

34. Ex pictis imaginibus et corporeæ formæ alicujus Sancti effigies, et quæ mirabiliter gessit, quæque pertulit conspicientes sancti reddimur, gaudio lætitiæque cumulamur. *Ibid.*, orat. 5.

35. Fiunt imagines quo res occultas aperiant,

atque indicent : idcirco imagines invente sunt, ut nobis ad rerum occultarum demonstrationem atque notitiam, tanquam itineris duces aditum patefacerent. *Ibid.*

36. Imagines, quæ ex auro conflantur angelorum, eas ad honorem et gloriam Dei conficimus. Orat. 2, de *Resur.* Habet apud *D. Joan. Damasc.*, orat. 3, de *Imaginibus*.

37. Imagines Sanctorum non sunt idola, neque earum veneratio idololatria : quoniam neque ipsas imagines deos esse credimus, neque sanctos viros, quos representant, pro diis habemus. Super *Psalm. cxiii*, vers. 16.

38. Imagini veritas respondere debet. De *Corona milit.*, cap. 9.

39. Indignum est ut imago Dei vivi, imago idoli et mortui fiat. *Ibid.*, cap. 10.

40. Nullius dedignanda rei imago dignanda est, sequitur enim statum similitudo. Lib. 3, ad *vers. Marcionem*, cap. 10.

41. Extreme est demeritis, imagines creaturarum nobis deservientium Deos facere. Quæst. 1, super *Deuteronom.*

42. Imagines Sanctorum excitant mentes devotorum ad amorem et venerationem eorum, ut pro nobis orent. In *Doctrinali juvenum*, cap. 9, sect. 3.

43. Picture Sanctorum, scripturæ sunt laicorum, ut videant quid agere et quæ tendere debent. *Ibid.*

44. Nulla imago est magis propria imaginari Dei, quam homo. Serm. 3, *Dom. 3, post Pascha*.

SENTENTIAE PAGANORUM.

45. Si defunctorum imagines domi positæ, dolorem nostrum levant; quanto magis hæc, quibus in celeberrimo loco, non modo species et vultus illorum, sed honor etiam et gloria refertur? Lib. 2, epist. 7, ad *Macrianum*.

46. Quidni ego magnorum virorum imagines, quæ sunt incitamenta animi, et natalis celeberrimi? ego vero illos reverto. Epist. 64.

47. Imago res mortua est. Epist. 84.

IMITATIO.

SENTENTIAE PATRUM.

1. Sit nobis vita majorum disciplina speculum, non calliditatis commentarium, imitandi reverentia, non disputandi astutia. Lib. 1 *Offic.*, cap. 25.

2. Si auctor non displicet, opus probetur : ut quicunque sibi ejus exoptat præmium, imitetur exemplum. Lib. 2, de *Virgin.*

3. Nullus potest alterius imitationem operatio-

S. METHOD.

ROBERTUS.

EUKLARM.

TERTULL.

S. THEODOR.

THOMAS A.

KEMPES.

S. VINCENT.

FERRAR.

PLINIUS II.

nis implere, nisi qui ejusdem naturæ habeat unitatem. Lib. 4, de *Fide ad Gratianum*, cap. 3.

4. Qui preces suas exaudiri vult, emulus debet esse vite Sanctorum : cum imitatur enim, communicat. Super *Epist. ad Rom.* cap. xii, in illud : *Memeris Sanctorum communicantes.*

S. AUGUST.

5. O quam detestandus est error hominum, qui clarorum virorum quædam non recte laudabiliter se imitari putant, a quorum virtutibus alieni sunt? De *Unico baptismo*, cap. 13.

6. Non dedignetur quod fecit Christus, facere Christianus. Tract. 58, super *Evangelium Joann.*, cap. xiii.

7. Caveant futurum judicium, ne cum mundi principe damnetur, quem judicatum imitantur. *Ibid.*, tract. 95, cap. xvi.

8. Uterque sexus et omnis ætas, habet sanctorum hominum imitacionem exemplum. *Prosec.*

9. Imitentur senes mores Tobias : qui cum cæcus esset corpore, viam vite filio demonstrabat in corde ; ille cum manu ducebat in terra, et pater monendo eum perducebat ad cælum.

10. Imitentur adolescentes Joseph castum, pulchrum corpore, pulchriorem mente, quem castitas sic possederat, ut irruentes nimis dominæ, mulieris impudicæ non possunt eum violare, nec corpore, cuius jam Deus possederat mentem. De *Cataclysmo*, cap. 6.

11. Qui imitatur præpositum male viventem, moritur : qui non imitatur, vivit. De *Pastor.*, cap. 4.

12. Illa tantum digniora sunt imitatione, quantum excellentiora pietate. Lib. 4, de *Civitate Dei*, cap. 23.

13. Si times spectatores, non habebis imitatores. Tract. 8, super *Epistolam Joann.*

14. Multi laudant quod imitari non audent. De *Agone Christi*, cap. 42.

15. Homo quamquam perfectissimus, non colendus, sed amandus et imitandus est. De *Quantitate animæ*, cap. 34.

16. Homines bonos imitare, malos tolerare, omnes ama. De *Catechismo rud.*, cap. 27.

17. Error miserabilis est, ut religione colas quem imitari nolis eum religionis summa sit imitari quem colis. Lib. 1, de *Civitate Dei*, cap. 17.

18. Veri et germani estote Christiani, nolite imitari nomine christianos, opere vanos. Homil. 20, ex *1^a Homil.* cap. 4.

19. Noli imitari malum predicatorem, sed imitare bonum quod tibi prædicatur. Tract. 5, super *Joann.*

20. Pudet te fortasse imitari humilem hominem, saltem imitare humilem Deum. *Ibid.*, tract. 25.

21. Cum andis bona dicentem, ne imiteris mala facientem. *Ibid.*, tract. 46.

22. Claritudo in vitio multos lubricos ad sui imitacionem attrahit : et hæc pestis est quedam animarum. Super *Psalum.* 1, conc. 4.

23. Fias imitator recte viventium, et ipsorum actiones cordi tuo inscribe. Serm. 2, *Exercitationum.*

24. Fias imitator Christi, non antichristi : Dei, non adversarii Dei. *Prosec.*

25. Imitatio Christi est humilitas, imitatio diaboli est elatio. *Ibid.*

26. Sanctos non pigeat imitari ; sed imitari in eorum est imitabile, non autem quod mirabile exhibetur. Serm. de *S. Martino*.

27. Malos quisquis non imitatur, offendit. Epist. 2, ad *Donat.*, cap. 7.

28. Facilius inveniemus, qui ea quæ deteriora sunt, quam quæ meliora sectentur. *Prosec.*

29. Prior est enim ad imitacionem mali humana fragilitas. Homil. 4, ad *Monachos.*

30. Nimis penetrabile letum est, imitatio deteriorum : e contrario crescit devotio meritorum, honorum corda imitantium. Homil. de *Initio Quadrage.*

31. Ne desideres imitari, quod vitis videris implicari. Super *Proverb.*, cap. xxxv.

32. Sicut populus sequitur sacerdotem in malum, ita sequi debet in bonum. Super *Levit.*, cap. iv, *Moral.*

33. Imitator debet totius semetipsum imitatorum virtutis ostendere? In *Decret.*, part. 1, dist. 63, can. *Valentinianus.*

34. Perversi plerumque cognoscunt recta, quæ sequi debeant : et tamen sequi despicunt, quæ cognoscunt. Lib. 16 *Moral.*, cap. 24.

35. Scriptura narrat gesta Sanctorum, et ad imitacionem provocat corda infirmorum. *Ibid.*, lib. 2, cap. 4.

36. Ad majoris culpæ cumulum est impius, seire quod sequi debeant, et sequi nolle quod sciunt. *Ibid.*, lib. 48, cap. 9, num. 7.

37. Cum infirmus quisque perversos flore conspiciat, hunc in perversitatis pelagus unde misera imitacionis mergit. *Ibid.*, lib. 20, cap. 49, num. 24.

38. Justorum species, quasi quedam forma nobis imitanda proponitur : quia viva lectio est, vita honorum. *Ibid.*, lib. 24, cap. 6, num. 9.

39. Graviter extrema ultione feriendi sunt, quibus placuit, quod imitari noluerunt. Part. 3 *Pastor.*, cap. 1, admonit. 11.

40. Nimis turpe est non imitari quod sumus ; nostra sunt quæ etsi imitari non possumus, ama-

S. BASILIUS
MAGNUS.

S. BERNARD.

S. CYPRIAN.

S. EUSEBIUS
KESSEN.

S. HIERON.

GLOSS. ORD.

GRATIANS.

S. GREGOR.
MAGNUS.

EGG. CARD.

JOAN. CAS.

S. JOHANNES
CORYSOST.

mus in aliis, et amantium sunt quisque amantur in nobis. *Ibid.*

41. Hi quorum vita in exemplo imitationis est posita, debent, si possunt, detrahentium sibi verba compercere, ne eorum prædicationem non audiant, qui audire poterant : et in pravis moribus remanentes, bene vivere contemnant. Homil. 9, super *Ezechiel.*

42. Apud homines culpa, et apud Deum poena est, nolle quemquam bonum imitari, quod placet. Lib. 5, in *Registro*, indict. 14, cap. 107, epist. 7.

43. Satis noxium atque perniciosum est, ut imitatione sacerdotis, quæ edificari debebant destruantur. *Ibid.*, lib. 7, indict. 2, cap. 117, epist. 117, ad *Syagrum episcopi Augustini.*

44. Qui carnalium mores vivendo sequitur, valde nititur, ut ea agat quæ agere aller non valet. Lib. 4 *Regum*, cap. ii.

45. Ne peccantium ducaris multitudine, et te perentium turba sollicitet. Epist. 4, ad *Rustic.*

46. Proclivis est malorum emulatio, et quorum virtutes assequi nequeas, cito imitaris vitia. Epist. 7, ad *Letam.*

47. Sanctorum animarum imitatio atque doctrina, et præcepta vivendi, norma virtutum est. *Ibid.*, epist. 14, ad *Gerontium.*

48. Imitandi illi non sunt, qui sub christiano nomine gentilem vitam agunt : et aliud professione, aliud conversatione testantur. Epist. ad *Celant.*

49. Si periculosum est imitari illos, de quibus dubitas an imitandi sint : hunc certe imitari utilissimum est, qui dixit. *Ego sum via, veritas, et vita.* *Ibid.*

50. Imitati estis errantem, imitamini et correctum. Epist. 19, ad *Pammach.* et *Osean.*

51. Non imitemur ejus vitia, cuius virtutes non possumus sequi. *Ibid.*

52. Magistrorum non vitia imitanda sunt, sed virtutes. Epist. 22, ad *Rufin.*

53. Quidquid sanctius est, atque perfectius, quidquid magis Deo te commendare potest, et majorem in cælo facere, id semper sequere, id semper amplectere. Epist. 4, ad *Demetriad.*

54. Prælati mali non sunt imitatores apostolorum, sed tyrannorum. Super *Isai.*, cap. lvi.

55. Semper seniorum sunt summa diligentia sectanda vestigia. *Collat. abbat. Moyses*, cap. 11.

56. Qui Sanctorum merita religiosa charitate miratur, et qui justorum glorias frequenti laude loquitur, eorum mores, actus, atque justitiam imitari debet. Serm. super illud : *Sap. iii, Justorum anima.*

57. Si apostolis nihil profuit vel patria, vel do-

mo, vel propinquitate Christo fuisse conjuncto, antequam propria fulgerent virtute : quas vos dignos venia putatis, qui de justis propinquis ac fratribus gloriamini, nisi eos ipsos fueritis imitati? Homil. 5, super *Matth. Oper. perfect.*

58. Quid illorum vita pejus est, quorum imitatio discipulos corrumpere potest? Serm. in illud : *Salutate Priscam.*

59. Est bona emulatio, cum quis se emulatur ut virtutem imitetur : est et mala emulatio, cum quis ea facit ut recte agentem depellat a virtute. Super *Epist. ad Galat.*, cap. iv.

60. Nisi mores Sanctorum sanctos imitari studeamus, de illorum sanctitate frustra gloriamur. *Prosec.*

61. Nihil nobis aliena virtus ad salutem proficit, si ad imitacionem se animus non extendit. Lib. 3, de *Vir. et illust. ord. S. Bened.*, cap. 337.

62. Tanto miserabilior est, quanto slios asserit et novit feliciores, qui eos imitari negligit. *Ibid.*

63. Quasi vitam laudans, mortem arripit, qui bonos commendans, imitari contemnit. *Ibid.*

64. Studeamus eos imitari pro posse, quos colimus : si ad gloriam, quam sunt adepti, venire desideramus. Orat. 2, in *Conventu Abbat. habit.*

65. Qui sanctum virum imitatur, quasi exemplar aliquod introctur, seseque in illo, quasi in speculo prospicit, ut adiciat sibi quod deesse virtutis agnoscat. *Prosec.*

66. Minus seipsum homo ex seipso considerat ; sed dum alterum intendit, id quod minus est luminis adicit. Lib. 2, de *Summo bono*, cap. 11, sent. 10.

67. Ad majoris culpæ cumulum perinet seire quemquam quod sequi debeat, et sequi nolle quod sciat. *Ibid.*, cap. 1, sent. 9.

68. Pulchrum est quidem, pietatis martyres volvis dona ornare ; pulchrius autem ac presstantius est per ea quæ cum virtute ac laude gesserint, imitari. Lib. 4, epist. 189, ad *Serenam.*

69. Negligentes negligenter aspice, studiosos autem circa animam suam, ac vigilanter attende. *Opusc.* cap. 7.

70. Ipsa est seivissima supplantatio, quando fideles et religiosi, relicto proposito bono, in imitacionem transeunt impiorum. Super *Psalum.* cxxxix, vers. 5.

71. Imitatio conciliatio quedam est, idque quod imitatur cum eo conjungit, quod imitandum proponitur. Epist. 31, ad *Aureliam.*

72. Ille dignus est laude honorum, qui nititur sequi virtutes eorum, in *Horulo rosarum*, cap. 9, sect. 3.

JOAN.
TRITE.S. ISIDORUS
HISPAL.S. ISIDORUS
PELUSIOTA.S. PETRUS
DAMIANUS.

S. PROSPER.

S. SYNECISUS
EPISCOPUS.THOMAS
A KEMPIS.

SENTENTIAE PAGANORUM.

ARISTOTEL. 73. Oportet omnibus in rebus, preestabiliorem imitari. Lib. 9 *Ethicor.*, ad *Nicomach.*, cap. 2.

ELIUTUS II. 74. Honestissimum esse invento, majorum vestigia sequi, si modo recto itinere processerint. Lib. 9, epist. 8, ad *Capitonem*.

SENECA. 75. Queramus, quid optime factum sit, non quid usitatissimum: et quid nos in possessione felicitatis aeternae constituat, non quid vulgo veritatis pessimo interpreti, probatum sit. *De Vita beata*, cap. 2.

76. Quod si pauci facerent, nollemus imitari: cum plures facere ceperunt, quasi honestius sit, quia frequentius, sequimur. Epist. 123.

77. Optimum est majorum vestigia sequi, si recte processerint. In suis *Proverb.*, in fine positis.

Vide etiam tit. *Adolescentia*, sent. 1, 2; *Discipulus*, sent. 40; *Exemplum*, per totum; *Laius*, sent. 9; *Lais in genere*, sentent. 416, 418, 437; *Martyrium*, sent. 70, 71; *Melior*, sentent. 27; *Nobilitas*, sent. 102; *Parentes*, sentent. 79; *Pravitas*, sentent. 46; *Reverentia*, sentent. 45; *Sancitas*, sentent. 49, 64; *Senectus*, sentent. 52; *Sequi Christum*, per totum; *Verecundia*, sentent. 33.

IMMUNDITIA.

S. ANSELM. *Divisio*. Tria sunt genera immunditiae cordis: primum est amor non amandorum; secundum est odium eorum, quae odio non debent haberi; tertium nec amor, nec odium, sed quaedam cogitationis vanitas. *De Similitudin.*, cap. 119.

S. ANTONIN. *Productio*. Immunditia quinta est filia gulae. Part. 2, tit. 6, de *Gula*, cap. 5, § 6.

SENTENTIAE PATRUM.

S. ANSELM. 1. Nullatenus oportet, ut illi sint consortes de altari participantium, qui per immunditiam se faciunt exortes altari deservientium. Epist. 8, ad *Abbat. Gualtem*.

S. ANTONIN. 2. Communiter tales qui vivunt ut iumenta, tradentes se omni immunditiae, moriuntur ut iumenta sine intellectu, corpora veribus corrodentibus, et eorum animabus calidioribus et frigidioribus expositis inferni. Part. 2, tit. 5, cap. 8, § 3.

S. AUGUST. 3. Immundus est ante Deum omnis iniquus, mundus est omnis justus. *De Mendacio ad Consentium*, cap. 9.

4. Non ego immunditiam absontii timeo, sed immunditiam cupiditatis. Liq. 10 *Confess.*, cap. 31.

5. Tanto quisque est Deo similior, quanto ab immunditia mundior est. Lib. 5, de *Civitate Dei*, cap. 14.

6. Non mandatur opere, qui immundus est cogitatione et voluntate, super *Psal.* cxviii, conc. 2.

7. Si delectat te mundus, semper vis esse immundus. Tract. 38 super *Evang. Joann.*, cap. viii.

8. Lucem intelligentiae spiritualis, immunda corda non portant. *De Adult. conjug.*, lib. 1, cap. 27.

9. Nisi quis porci more vixerit, nunquam accipiet in eum diabolus potestatem: aut ad probandum tantum, non ad perdendum, accipiet. Lib. 3 super *Luc.*, cap. viii, in illud: *Erat tibi grex porcorum*.

10. O nobilis creatura, quae in croceis est nutrita, quare stercora amplexaris? Serm. de *Septem Grad. Confess.*

11. Immunditia oris testis est immundi cordis. *Prosecc.*

12. Non credant homines se habere corda munda, qui verba habent immunda. Serm. 4, de *SS. Apostolorum*.

13. Quid sepulcro patenti foetidius? et quid ore foetido immundius? *Ibid.*

14. Valde turpe est, naturae et rationi contrarium, ut homo immunditiam diligit, quam bruta declinant. *Prosecc.*

15. O humana confusio! o detestanda perversio! ut immunditiam quam detestatur brutum, amplexetur homo. *Ibid.*

16. Lux nihil habet immunditiae admixtum: imo in tantum est pulchra, ut non fiat immunda transiens etiam per immunda. Serm. 1 de *Una virg.*

17. Quae bruta, quantumcumque lascivia, sicut homines, sunt immunda. *Ibid.*

18. Immunditia verborum vel operum, signum certissimum est immunditiae cordis. *Ibid.*

19. Impudicitia est hostis continentiae, cupiditatum infesta rabies, incendium conscientiae bonae, mater impenitentiae, ruina melioris aetatis, contumelia generis. *De Bono pudicit.*, cap. 2.

20. Qui immundus est in anima, omne quod tangit et quod offert Deo, immundum erit. Super *Aggatum*, cap. 11.

21. Qui de castimonia superbiunt, nonnumquam Deo dispensante in immunditiam carnis cadere permittuntur. *Prosecc.*

22. Cum de ipsa continentia elatione mens tangitur, plerumque Deus hanc in immunditiam carnis cadere permittit. Lib. 2 *Moral.*, cap. 8.

23. Illum in extremo examine iustitia aeterni iudicis salvabit, quem hic ejus pietas ab immun-

V. BEDA.

S. BERNARD.

S. BONAV.

S. CYPRIAN.

GLOSS. IN.

S. GREGOR.

MAGNUS.

dis operibus liberat. *Ibid.*, lib. 16, cap. 40, super *Job. xxix. Salvabitur innocens*.

S. HIERON. 24. Munditia corporis, immunditia est animae. Epist. 27, ad *Eustochium*.

25. Impudicia gravior est formatione, quasi monstruosa turpitudine. Super II, ad *Cor.*, cap. xii.

HUGOCARD. 26. Nihil immundum fieri debet in loco sacro. Super *Deuter.*, cap. xxxiii.

S. IOANNES CHERYSOST. 27. Ibi dogmatum malorum est causa, ubi immunda est vita. Serm. 43 super *Epist. ad Ephes.*

S. JOAN. CL. 28. Immundus est apud Deum, omnis sublimis corde. *Grad.* 25.

JOAN. SAR. 29. Immunda quo magis moventur, eo amplius foetent. Lib. 7 de *Nuptis curial.*, cap. 12.

JOAN. TRITH. 30. Qui debet immunditiam tergere aliorum, oportet quod ipse ab homini immunditia existat alienus. In cap. 2 *Regul. S. Bened.*, verbo *De prelati*.

S. ISIDORUS HISPALENS. 31. Immunditia vitae prioris mutanda est per innocentiam boni finis. Lib. 2 de *Summo bono*, cap. 14, sent. 6.

S. ISIDORUS PELUSIOTA. 32. Sordida mens sanctarum rerum quidquam utiliter perscrutari non potest. Lib. 1, epist. 304, ad *Choremam*.

S. LEO I. 33. Nihil Prorusus de virtutum splendore attingit, nihil de suavitate pietatis gustat, qui magis vult sordescere in iis, quae immunda sunt, quam in iis splendere, quae sancta sunt. Serm. 8 de *Jejun. septimi mensis*.

S. MAXIMUS MART. 34. Immunda est anima quaecumque cogitationum concupiscentiis impleta est. Centur. 1, de *Charit.*, cap. 14.

S. PIER. DAN. 35. Carnis immunditiae dediti, soli divinae ultionis iudicio reservantur. Opusc. 7, cap. 22.

36. Qui nunc sunt immunditiae vitio traditi, simul etiam cum immundis spiritibus aeterna sunt ultione dammandi. *Ibid.*

PHILO JUD. 37. In rebus inhonestis excellere, insignis turpitudine est. *De Magistrat. Abrahami*.

SALVIANUS. 38. Eo ipso quod aliquis rem obscenam cupit, dum ad immunda properat, immundus est. Lib. 6, de *Guberna. Dei*.

SENTENTIAE PAGANORUM.

ARISTOTEL. 39. Nihil est istis, quandiu mersa et involuta caeno suo jacent, foetidius, nihil obscurius, nihil infornius. Epist. 94.

SIXTUS PHILOSOPH. 40. Omnem spurcitatem fuge, libidinem vince; quia ex deliciis et voluptatibus non effugies spurcitatem. *Sent.* 64.

41. Immundum hominem facit actus turpis.

42. Immundam animam sibi demones immundi vendicant. *Ibid.*, sent. 338.

43. Decretum est eum, qui turpe quid commiserit, pati. Lib. *de Potest. et Sapientia Dei*, cui titulus *Pimander*, cap. 12.

Vide etiam tit. *Eucharistia*, sent. 64; *Jactantia*, sentent. 24; *Scientia*, sentent. 78; *Servire Deo*, sentent. 145.

IMPERARE. IMPERIUM.

Definitio. Imperium est actus rationis ordinantis, cum quadam motione ad aliquid agendum.

SENTENTIAE PATRUM.

1. Stulto et imperare servitus est: et quod pejus est, cum paucioribus praesit, pluribus dominis et gravioribus servit. Lib. 2, Epist. 7, ad *Simplicianum*.

2. In domo justi viventis ex fide, qui imperant serviunt eis quibus venditur imperare. Lib. 19, de *Civitate Dei*, cap. 14.

3. Imperio animae carnis conditio obsecundet, ne effrenata licentia, ancilla ejiciat dominam suam. Tract. de *Machab.*

4. Ubi nullum est imperium, ibi nullus ordo: ubi multorum imperium, ibi seditio. Lib. 3, de *Theologia*, super I *Cor.*, in illud *Joan: Si me amas*.

5. Qui diligit non tam letatur si imperet, quam si ei imperetur, etiamsi imperare sit jucundum. Homil. 32.

6. Nihil eum, qui imperium gerit, aeque indicat, ut amor atque indulgentia, erga eos quibus praesit. Homil. 15 super II *Cor.*, in *Moral.*

7. Imperare ars est, et non solum dignitas: imo ars est artium omnium summa. Homil. 45 super II *Cor.*, in *Moral.*

8. Qui amat, nec praecipere vult, nec imperare: sed gratius habet magis sibi ipsi imperetur ac precipiatur. Homil. 2, super I *Thessal.*

9. Omnes qui recte subesse ac parere didicerunt, recte quoque imperio fungi sciunt, cum ad potentiam pervenerint. Lib. 4 *Parall.*, cap. 24.

10. Haec tria plurimum faciunt ad constabiliendum imperium: majestas, gravitas, beneficentia: majestas parit reverentiam, gravitas metum, beneficentia benevolentiam. *De Praemis*.

11. Equod tutius imperium est, quam illud quod amore et charitate munitur? *De Regno ad Arcadium imperator.*

12. Si imperare regium est, imperat is qui in subditos tales quales esse decet, dominatum

TRISEMIS.

COLLECTOR.

S. AMBROS.

S. AUGUST.

S. GREGOR.

NAZ.

S. JOANNES CHERYSOST.

S. JOANNES DAM.

PHILO JUD.

S. SYNESIUS EPISCOPUS.

exercet, eedem studiorum vivendi genere, quo ii utuntur, qui dominantium partem habent. *Ibid.*

S. THEODOR. 13. Decet eum, qui in imperio constitutus est omnem curam gerere. Super *Psalm.* 24.

SENTENTIA PAGANORUM.

HUGO CARD. 44. Non jam sunt imperia ob virtutem, sed ob divitias et potentiam. Lib. 8 *Ethic. ad Nicomach.*, cap. 40.

ARISTOTEL. 15. In re familiarum imperium est unius: nam ab uno regitur omnis domus. Lib. 1 *Politie.*, cap. 4.

16. Is, qui imperat, perfectam virtutem habere debet moralem: nam ejus opus est simpliciter precipiens et prescientis, ratio autem precipit atque prescient. *Ibid.*, cap. 8.

17. Recto dicitur nomen bene imperare posse, qui non prius sub imperio fuerit. *Ibid.*, lib. 3, cap. 3.

18. Qui imperare velit recte, oportet ipsum prius sub imperio fuisse. *Ibid.*, lib. 7, cap. 45.

19. Imperium liberorum melius est, ac magis ex virtute, quam dominari ut servis. *Ibid.*

CICERO. 20. Sine imperio nec domus ulla, nec civitas, nec gens, nec hominum universum genus stare, nec rerum natura omnis, nec ipse mundus potest. Lib. 3, de *Legibus*.

21. Qui bene imperat, pariter aliquando necesse est: et qui modeste parerit, videtur qui aliquando imperat dignus esse. *Ibid.*

22. Quomodo, et cui libero imperabit, qui non potest suis cupiditatibus imperare? *Prose.*

23. Refrænet primo libidines, spernat voluptates, iracundiam terat, coercent avaritiam, et ceteras animi labe repellat; tunc incipit imperare, cum ipse improbissimis dominis dedecori, aut turpitudini parere desierit. De *Paradiso*, cap. 5.

24. Nec imperia expenda, ac potius non accipienda inferendum, aut deponenda nonnunquam. Lib. 1 de *Offic.*

PLATO. 25. Salius est imperio alicujus melioris subdici, imperium obtinere. Syzygia 4, in *Dialog.* 1 *Alcibiad.*

26. Omne imperium quatenus imperium, nullius alterius cupiditatem ratione utilitatem percipit, quam illius qui imperio suo subjectus est, et curæ suo demandatus. Syzygia 4, lib. 1, de *Republ.*

27. Si ex bonis viris constaret civitas, in ea ita certatim eo cives incumbere ne imperarent, veluti hodie pugnant, ut imperent. *Ibid.*

28. Necesse est malam animam, et male imperare: bonam contra animam, hæc omnia recte agere. *Ibid.*

29. Imperaturus omnibus, cligi debet ex omnibus. In *Panegyrico de Trajano Augusto*.

30. Qui imperia libens accipit, partem acerbissimam servitutis effugit, facere quod nolit. Epist. 61.

31. Servis imperare moderate, laus est domino. Lib. 1, de *Clement. ad Neron.*, cap. 13.

32. Ut in corporibus, sic in imperio gravissimus est morbus, qui a capite diffunditur, Epist. 85.

33. Imperare sibi, maximum imperium est. Epist. 113.

34. Male imperando, summum imperium amittitur. In suis *Proverb.*, in fine positus.

35. Vis habere magnum honorem? dabo tibi magnum imperium, impera tibi. *Ibid.*

36. Impera, sed prius edoctus imperio parere. In suis *Sent. sent.*, 4.

PLINIUS II.

SENECA.

SOLON ATL. PHILOSOOP.

IMPERATOR.

DEFINITIO. Imperator est rex, dux, princeps, eximius, primarius, qui coram populo et gente adstat, et præest omnibus, disque indicat quod sit faciendum, quasi summam potestatem habens.

CONDITIONES TREDECIM IMPERATORIS BONI.

Felices imperatores dicimus, 1 si juste imperant; 2 si inter linguas sublimiter honorantur, et obsequia nimis humiliter salutantium non se extollunt, sed se homines esse meminerint; 3 si suam potestatem ad Dei cultum maxime dilatandum, majestati ejus famulam faciunt; 4 si Deum timere, diligunt, et colunt; 5 si plus amant illud regnum, ubi non timent habere consortes; 6 si tardius vindicant, et facile ignoscunt; 7 si eandem vindictam pro necessitate regendam non desque republice, non pro saturandis inimicitarum odii exerunt; 8 si veniam non ad impunitatem iniquitatis, sed ad spem correctionis indulgent; 9 si quod asperere coguntur plerumque decernere, misericordiam lenitate, et beneficiorum largitate compensant; 10 si luxuriam tanto est castigatior quanto potest esse liberior; 11 si malunt cupiditatibus pravis, quam quibuslibet gentibus imperare; 12 si hæc omnia faciunt non propter ardorem inanis gloriæ, sed propter charitatem felicitatis æternæ; 13 si pro suis peccatis, humilitatis, et miserationis, et orationis sacrificium Deo suo vero immolare non negligunt. Lib. 5, de *Civ. Dei*, cap. 24.

SENTENTIA PATRUM.

1. Nihil in vobis imperatoribus, tam populare et

S. AUGUST.

tam amabile est, quam libertatem etiam in iis diligere, qui obsequio militum vobis subditi sunt. Lib. 5, epist. 29, ad *Theodosium imperator.*

2. Si de causis pecuniariis comites suos imperator consulit, quanto magis in causa religionis sacerdotes Domini æquum est consulat? *Ibid.*

3. Christiani imperatores religioni, quam sequuntur, debent deferre reverentiam. *Ibid.* epist. 31, ad *Valentinianum imperat.*

4. Vos pacem diis vestris ab imperatoribus obsecratis, nos ipsi imperatoribus a Christo pacem rogamus. *Ibid.*

5. Vox imperatoris nostri, Christum resulet, et illum solum quem sentit, loquatur. *Ibid.*

6. Quis est, qui abnuat in causa fidei episcopos solere de imperatoribus christianis, non imperatores de episcopis iudicare? *Ibid.*, epist. 32, ad eandem.

7. Leges Imperator fert, quas primus ipse custodiat. *Ibid.*

8. Nihil honorificentius, quam ut imperator Ecclesie filius esse dicatur. Lib. 5, *Epist. orat. in Augustinum.*

9. Imperator bonus intra ecclesiam, non supra ecclesiam est: bonus enim imperator quaerit auxilium Ecclesie, non refutat. *Ibid.*

10. Noli gravare te, imperator, ut putes te in ea quæ divina sunt, imperiale aliquod jus habere: noli te extollere, si vis diutius imperare. *Prose.*

11. Scriptum est: *Qua Dei, Deo; qua Cesaris, Cesari.* Ad imperatores palatia pertinent, ad Sacerdotes Ecclesie: publicorum tibi munium jus commissum est, non sacrorum. Lib. 5, epist. 33, ad *Marellianam sororem suam.*

S. ANTONIN. 12. Officiali Cesaris, nisi in omnibus acquieveris, Cesaris contradices. Part. 3, tit. 3, cap. 1, § 9.

S. ATHAN. MAGNUS. 13. Veritas imperatoribus in consilio adesse debet, quæ regum, et imprimis christianorum, tutela est, cum ea regna administrare tutissimum est. *Apolog. ad imperatorem Constantium.*

14. Dicta scriptaque imperatoris pari pondere estimanda sunt, ut is, qui ea reportat, liberè se ea in mandatis habere profiteatur. *Ibid.*

E. AUGUST. 15. Eleganter et veraciter Alexandro illi magno quidam comprehensens pirata, respondit: nam cum idem rex hominem interrogasset, quid ei videretur, ut mare haberet infestum? ille libera contumacia, Quid tibi, inquit, ut orbem terrarum? sed quia id ego exigio navigio facio, latro vocor: quia tu magna classe, imperator. Lib. 4, de *Civ. Dei*, cap. 4.

16. In principio rerum, gentium, nationumque imperium penes reges erat, quos ad fastigium

hujus majestatis, non ambitio popularis, sed spectata inter bonos moderatio provehebat. *Ibid.*, cap. 6.

17. Imperatoris imago, in nullo aliter est, et aliter in filio. De *Decem claudis*, cap. 8.

18. Triumphat victor imperator; et non vicisset, nisi pugnasset. Lib. 8 *Confess.*, cap. 3.

19. Imperatores quando pro falsitate contra veritatem constituunt malas leges, probantur hæc credentes, et coronantur perseverantes. Epist. 50.

20. Quando imperatores pro veritate contra errorem jubent, quisquis contempserit, ipse sibi iudicium acquirit. Epist. 166.

21. Hoc jubent imperatores quod jubet et Christus: quia cum bonum jubent, per illos non jubet nisi Christus. *Ibid.*

22. Omnis potestas sub imperio constituta, imperatoris sui legibus servit. Epist. 223.

23. Religio est qua christianus imperator ad curam suam iudicari pertinet, ne in res divinas impne peccetur. Lib. 2, contra *Gaudent.*, cap. 12.

24. Quomodo de interiori palatio quidquid jussit imperator, per imperium Romanum emanat: sicut in unoquoque nostrum intus est imperator in corde. Homil. 46, ex *Homil.*

25. Erubescit senator curialis plebeus, quod non erubescit imperator. *Ibid.*, homil. 49.

26. Per servum lex data est; reos fecit: per imperatorem indulgentia data est: liberavit. Tract. 3, super *Joan.*

27. Iura humana per imperatores, Deus distribuit generi humano. *Ibid.*, tract. 6.

28. Teneat arcem imperator interior, quia sub majore imperatore juvandus assistit. *Ibid.*, tract. 41.

29. Imperator per exedilium suum agit quod ei placet. Tract. 3, super *Epist. Joan.*

30. Monarcha verus, debet esse summa celsitudine pollens, summa fortitudine presidens, summa dulcedine pascens. Serm. 21, in *Hexam.*

31. Nero imperator, licet in tantum fuerit foliv, ut piscaretur retibus aureis, invasus ultimo a Romanis, fugiens dentibus fustem excauit, quo se per ventrem transdidit, et sic finivit vitam, quem tamen asseruerunt esse felicem. Serm. 7, de *SS. Apost.*

32. Constat quod in Ecclesia nemo pontifice potentior, et in saeculo nemo Christiano imperatore celsior invenitur. Lib. 2, de *Verit. prælest.*

33. Clementissimus imperator non ideo est vas misericordie preparatum in gloriam, quia apicem terreni principatus accepit: sed si in imperiali culmine recta fide vivat et vera cordis humilitate præditus, culmen regis dignitatis sancto religioni subiacet. *Prose.*

S. DOMIN.

S. FULGEN.

34. Si magis in timore serviat Deo, quam in tumore dominari populo delectetur.

35. Si in eo lenitas iracundiam mitiget, ornet benignitas potestatem.

36. Si se magis diligendum, quam metuendum cunctis exhibeat.

37. Si subjectis salubriter consulat nisi justitiam sic teneat, ut misericordiam non relinquat.

38. Si prae omnibus se sanctae matris Ecclesiae catholicae meminerit filium, ut ejus paci atque tranquillitati per universum mundum prodesse faciat suum principatum. *Ibid.*

39. Imperator, cum filius est Ecclesiae, inferior est episcopo. In *Decretis Gratiani.*

40. Imperator lepra percussus, si officium sacerdotale usurpat. *Ibid.*

41. Debet imperator reverentiam Ecclesiae, sed de rebus Ecclesiae nihil potest disponere. *Ibid.*

42. Mutuum auxilium sibi debent imperator et Ecclesia. *Ibid.*

43. Nec imperator jura pontificis, nec pontifex jura imperatoris usurpare potest. In *Decret.*, part. 4, dist. 96, can. *Cum.*

44. Imperator catholicus, filius est, non presul Ecclesiae. *Ibid.*, can. *Si imperator.*

45. Imperatores christiani subdere debent executiones suas ecclesiasticis presulibus, non praefere. *Ibid.*

46. Imperatores honorem purpureae habere: agnosce quantum adsit, quod vestrae fidei commissum est, quantumque circa vos mysterium: orbis enim universis manui vestrae subjectus est, diademate parvo atque exiguo panno retentus. *Prosec.*

47. Superna solius Dei sunt, inferna Dei sunt et vestra: subditis ergo vestris Deos vos praebete. In *Orat. de Scipio.* Habetur apud *Div. Joannem Damasc.*, lib. 4 *Parall.*

48. Imperium non praestat sacerdotio, sed subest, et ei obedire tenetur. Lib. 4, *Decret. const.*, const. 128.

49. Imperatores quoque humiles reddit calamitas. Lib. 2 *Parall.*, cap. 51.

50. Haec et dicto et facto, per quae et sis et astimeris, non modo pissimus imperator, verum etiam justissimus. Lib. 2, epist. 87, ad *Pistum.*

51. Debes, imperator, cunctanter advertere, regiam potestatem tibi, non solum ad mundi regimen, sed maxime ad Ecclesiam praesidium esse collatam. Epist. 75, ad *Leonem Atipat.*

52. Decus imperator cum Decimo filium suum imperiali diademate proponeret insigne, renuit dicens: Vereor ne si filium imperator, desiscam esse filius, malus ergo non esse imperator, sed hu-

milis filius, quam esse imperator, et filius inde-votus. Imperet pater meus, meum imperium sit parere humiliter imperanti. Epist. 47, ad *Henric. reg. Anglor.*

53. Haec tria plurimum faciunt ad constabliendum imperium: majestas, gravitas, beneficentia: majestas parit reverentiam; gravitas, metum; beneficentia, benevolentiam. De *Praemiis.*

54. Est officium magnorum imperatorum edificare sapientiam. Lib. de *Tenulent.*

55. Eoquod tutius imperium est, quam illud quod amore et charitate munitur? De *Regno ad Arcadium.*

56. Quid indignum eo imperatore, quem propter solos pictores cognitum habent imperii propugnatores? *Ibid.*

57. Imperator censendus est, qui anima et corpore rationi subjectis seipsum rexerit. *Hecontatad.* 4, sent. 20.

58. Oportet imperatorem, bonum esse militem. Super 1 ad *Timoth.*, cap. 1.

SENTENTIAE PAGANORUM.

59. In summo imperatore quatuor res inesse oportet: scientiam rei familiaris, virtutem, auctoritatem, felicitatem. Orat. 13, pro *Legge Manilia*, mm. 28.

60. Haec sunt in imperatore considerata: labor in negotiis, fortitudo in periculis, industria in agendo, celeritas in conficiendo, consilium in providendo. *Ibid.*, num. 29.

61. Quanta innocentia debent esse imperatores, quanta deinde in rebus temperantia, quanta fide, quanta felicitate, quanto ingenio, quanto consilio, quanta humanitate. *Ibid.*, num. 36.

62. Duae sunt artes, quae possunt locare homines in amplissimo gradu dignitatis: una imperatoris, altera oratoris boni. Orat. 23 pro *Murana*, num. 30.

63. Dum cupiditatis suis obediit imperator, non modo imperator, sed et liber omnino habendus non erit. De *Paradox.*, cap. 5.

64. Assuescat imperator cum imperio calculum ponere, tanquam rationem redditurus. In *Panegyrico de Trojano augusto.*

65. Tunc maxime imperator es, cum amicum ex imperatore agis. *Ibid.*

66. Minus est imperatorem esse, quam omnibus imperatoribus esse meliorem. *Ibid.*

67. Clementia non tantum honestiores imperatores, sed tutiores praestat, ornamentumque imperiorum est. Lib. 1 de *Clement. ad Neron.*, cap. 11.

68. Malus miles est qui imperatorem gemens sequitur. Epist. 105.

PHILO JUD.

S. SENTENTIAE EPISCOPUS.

THALASPIA.

S. AMBROS.

CICERO.

PLINUS 1.

SENECA.

Vide etiam tit. *Dignitas*, sent. 72; *Episcopos*, sent. 128; *Lex in genere*, sent. 19, 20, 21, 22; *Nobilitas*, sent. 100; *Potestas in genere*, sent. 31, 32.

IMPUDENTIA.

COLLECTOR. *Definitio.* Impudentia est contemptio, et indolentia earum rerum, quas verecundi reformidant.

RICHARD. A S. VICTORE. Quid aliud est impudentia, quam praecipit et effrenata malitia? Part. 4, lib. 3, *Eradit. homin. inter.*, cap. 15.

PLATO. Impudentia est habitus animi audacis, qui suffert ignominiam lucri causa. *Syzygia 5, de Definit.*

S. EPIPHAN. *Productio.* Impudentia fornicationis est mater. Ad *Monachos*, parenes. 46.

SENTENTIAE PATRUM.

1. Peccator unusquisque quo graviora flagitia commiserit, eo fit insolentior ac impudentior. De *Noe et arca*, cap. 10.

2. Recedit ab omni respectu honestatis et pudoris, qui peccati acerbitate involvitur. *Ibid.*

3. O nimis inimica amicitia, seductio investigabilis, cum dicitur, Eamus, faciamus, et pudet non esse impudentem. Lib. 2 *Confess.*, cap. 9.

4. Tacet, quia pudet, et mira si dici potest pudoris impudentia: quod nominare pudet, laudare non pudet. Lib. 2 de *Nuptiis et concupisc.*, cap. 7.

5. In rebus tam manifestis impudentia obmutescere potest, insaniam non potest. Lib. 4 *Contra Crescon.*, cap. 41.

6. Quantum displicet Deo impudentia peccatoris, tantum poenitentis verecundia placet. Serm. 3 super *Cactu.*

7. Impunitas radix impudentiae est. Lib. 3 de *Consid. ad Eugen. pap.*

8. Ubi lingua audax, et frons inverecunda, quid loquatur, quidve agat, non curat. De *Ordine vite.*

9. Ad impudentiam via, est turpis sermo: et utriusque finis, est turpium rerum perpetratio. Lib. 2 *Sironat.*

10. Mens tenebris obducta, ad impudentiam trahit. Ad *Monach.*, parenes. 46.

11. Impudentia frontem suam perfricit, sihiipsi mala atrahens. Heres. 51, *contra Atygos.*

12. Satiari non potest impudentia, neque repleri: verum ad omnia se expandit. Heres. 80, *contra Massabianos.*

13. Frontem cordis in impudentiam atterit culpa frequens: ut quo crebrius committitur, eo de illa committens animus minus verecundetur. Homil. 10, super *Ezech.*

14. Impudentes ab impudentiae vitio, non nisi

increpato dura composit. Part. 3 *Pastoral.*, cap. 4, admonit. 8.

15. Malevolentia et livor nutrit impudentiam. Lib. 3 super *Math.*, cap. XXI, can. 6. num. 224.

super illud: *Pharisaei audientes.*

16. Ubique est impudentia, illic est ultio. Homil. 5 de *Verbis Isaie.*

17. Non tam mala res est peccatum, sicut est post peccatum impudentia. *Ibid.*, hom. 5.

18. Nunc illud maxime multis dignum est lacrymis; quia cum multi sint mali, non pudet eos male agere. Homil. 82 super *Math.* *Oper. perf.*

19. Nihil ita impudentem hominem facit, sicut mala conscientia. Homil. 17 super *Acta Apostol. in Morali.*

20. Qui impudens et roboris expertus fuerit, audax et pertinax efficitur. *Ibid.*

21. Impudentia homines duos efficit. Homil. 31 super *Epist. ad Hebraeos*, in *Moral.*

22. Anima in tribulationibus cum in desperationem incurrit, impudens efficitur. *Ibid.*, homil. 33.

23. Humanus animus postquam verecundiae fines semel transire coactus est, in insolentiam dilabitur. Lib. 2 de *Saera.*

24. Impudens neque blandis verbis parat, neque minis flecitur, neque beneficiis movetur. *Ibid.*

25. Impudentes mado quasi capite, ac perfricta fronte mendacia sua proferunt. In libro *contra Gentiles.*

26. Neque perinde mala res est peccatum, atque post peccatum impudentia. Homil. 5 de *Verbis Isaie.*

27. Impudens oculus et elata cervix, et perpetua superciliorum agitatio, et nulla ex re turpi rubore afflicta, impudentissimi animi indicia sunt. Hab. apud *Div. Joan. Damasc.*, lib. 3 *Parall.*, cap. 33.

28. Impudentis aspectus, et pendula cervix, ac continua superciliorum agitatio, et nulla ex re turpi rubore afflicta, impudentissimi animi indicia sunt. Hab. apud *Div. Joan. Damasc.*, lib. 3 *Parall.*, cap. 33.

29. Impudentia fiducia sibi nomen adscribit. Lib. 3 de *Vita contempl.*, cap. 1.

30. Quid mali operis fieri potest, unde nec erubescant, etiam illi quos ipsa flagitia sua delectant? Lib. 3 de *Vita contempl.*, cap. 11.

31. Mens quae impudentia corrupta fuerit, nulli omnino, quia nec sibi nec aliis, parsit. Part. 4, lib. 3, de *Erad. hom. inter.*, cap. 45.

32. Impudentia tollit homini moderantiam, et circumspeditionem sui. *Ibid.*

33. Carent verecundia homines in peccatis profundatis, quibus sua peccata non displicent, sed

S. HIERON.

S. JOANNES CRYVOST.

S. ISIDORUS PELUSIOTA.

PHILO JUD.

S. PROSPER.

RICHARD. A S. VICTORE.

S. THOMAS AQUINAS.

magis de eis gloriantur. Secunda secundæ quest. 144, art. 4.

SENTENTIE PAGANORUM.

ARISTOTEL. 34. Qui nulla in re verecundatur, appellatur impudens. Lib. 2 *Ethic. ad Nicomach.*, cap. 7.

35. Si impudentia, et quempiam non pudere res turpes agentem, improbum est: nihilominus ob idipsum probum erit quempiam res turpes agentem erubescere. *Ibid.*, lib. 4, cap. 9.

CICERO. 36. Perditiſſima ratio est, pudorem fugere. Lib. 4 *de Arte rhetor.*

PLINIUS II. 37. Nunc refractis pudoris et reverentie claustris, omnia patent omnibus. Lib. 2, epist. 14, ad Maximam.

Vide etiam tit. *Amor in genere*, sent. 145; *Elricitas*, sent. 17; *Excommunicatio*, sent. 9; *Forum*, sent. 10; *Juventus*, sent. 46.

IMPUDICITIA.

COLLECTOR. *Definitio.* Impudicitia est circa oscula et tactus, et alios actus circumstantes actum venereum.

SENTENTIE PATRUM.

S. AUGUST. 4. Non dicatis vos habere animos pudicos, si hebetatis oculos impudicos: quia impudicus oculus, impudici cordis est nuntius. Regula 3 ad Clericos.

2. Nemo impudice utitur corpore, nisi spiritu prius concepta nequitia. *De sancta Virginitate*, cap. 8.

S. CYPRIAN. 3. Impudicitia est hostis continentia, cupiditatum infesta rabies, incendium conscientie honeste, mater impenitentia, ruina melioris ætatis, contumelia generis.

S. HIERON. 4. Impudici oculi non norunt anime plehritudinem considerare, sed corporum. Epist. 22, ad Eustoch.

5. Impudicitia gravior est fornicatione, quasi monstruosa turpitudine. Super II *Cor.*, xii.

RUGO CARD. 6. Impudicus oculus est, cum huc et illuc inverecunde fertur, maxime autem in facie mulierum. Super II *B. Petri*, cap. ii.

LACT. FIRM. 7. Nihil est tam invisum Deo, quam mens incesta et animus impurus. In *Epitome*, cap. *Cohibenda*.

SALVIANUS. 8. Sicut Salvator jussit ut salva intuitus incoluntate pulveris labem in se oculus non reciperet; sic vita nostra labem in se penitus impudicitie non haberet. Lib. 3 *de Gubern. Dei*.

9. Difficile est impudicitiam verbo aut jussione tolli, nisi fuerit ablata: et difficile pudicitiam verbo exigi, nisi fuerit exacta. *Ibid.*, lib. 7.

10. Qui impudicis acibus servit, infelix a consortio regni celestis excluditur. Homil. 2 *de Arca vita*.

S. VALER. EPISCOPI.

INCARNATIO.

Definitio. Incarnatio est unio carnis ad naturam divinam in personam distinctam. Super lib. 3 *Sent.*, dist. 4, art. 1, quest. 2.

Incarnatio est humanitatis assumptio cum carne, sive cum homine hypostatica conjunctio. Lib. 3, *de Fide orthodox.*, cap. 11.

S. BONAV.

S. JOAN. DAMASC.

SENTENTIE PATRUM.

1. Deus in carne perfectionem nature assumpsit humane, suscepit sensum hominis, sed non fuit sensu carnis inflatus. *De Incarnat.*, cap. 7.

S. AMBROS.

2. Verbi incarnationi secundum naturam Dei facta, nostrorum vitiorum susceptibilis non fuit. *De Incarnat. Christi*.

S. ATANAS. MAGNES.

3. Tota vita Christi in terris per hominem, quem suscipere dignatus est, disciplina morum fuit. *De Vera relig.*, cap. 16.

S. AUGUST.

4. Omnes justi, hoc est veraces Dei cultores, sive ante incarnationem, sive post incarnationem Christi nec vixerunt, nec vivunt, nisi ex fide incarnationis Christi, in quo est gratia plenitudo. Epist. 157, ad Optatum.

5. Deus homo factus est, ut totum hominem in se beatificaret. *De Spiritu et anima*, cap. 9.

6. Non pater carnem assumpsit, neque Spiritus sanctus, sed Filius tantum, ut qui erat in divinitate Dei Patris Filius, ipse fieret in homine hominis matris filius: ne illi nomen ad alterum transiret, qui non esset æterna ætate Filius. *De Eccles. dogmat.*, cap. 2.

7. Gratia Dei non potuit gratis commendari, quam ut ipse unicus Dei filius in se incommutabiliter manens indueretur hominem, spem dilectionis sue daret hominibus, homine medio: qua ad illum ab hominibus veniretur, qui tam longe erat, immortalis a mortalibus, incommutabilis a commutabilibus, justus ab impiis, beatus a miseris. Lib. 10, *de Civit. Dei*, cap. 29.

8. Ut homo fidentius ambularet ad veritatem, ipsa veritas Deus, Dei Filius homine assumpto, non Deo consumpto, eandem constituit atque fundavit fidem, ut ad Deum iter esset homini per hominem Deum. Lib. 11, *de Civit. Dei*, cap. 2.

9. Homo ipse anima est et caro: totum enim hominem suscepit Verbum, et totus homo factus est Verbum; ubi erat anima, ibi erat caro, ibi totus homo: totus homo cum Verbo, et Verbum cum homine, et homo et Verbum unus homo, et Verbum et homo unus Deus. Super *Psalm.*

lvi, vers. 1.

10. Verbum fœnum factum est. Homo, propter te Verbum factum est homo, tu caro, et propter te Verbum caro factum est. Omnis caro fœnum, et Verbum caro est factum: quævis ergo spes fœni, quando Verbum caro factum est? illud quod manet in æternum, non designatum est suscipere fœnum, ne de se desperaret fœnum. Super *Psalm.* cii, vers. 15.

11. Multum interest inter descendere et cadere; nam quia cecidit Adam, ideo descendit Christus. Ille cecidit, iste descendit: ille cecidit superbia, iste descendit misericordia. Super *Psalm.* cxix.

12. Nullum majus donum præstare Deus posset hominibus, quam ut Verbum suum, per quod condidit omnia, faceret illis caput, et illos ei tanquam membra coaretaret, ut esset filius Dei et filius hominis, et unus Deus cum Patre, unus homo cum hominibus. Super *Psalm.* lxxxv.

13. Verbum caro factum est, ipse est homo qui Deus, quia Deus factus est homo; sed factus quod non erat, non amittens quod erat. Accessit homo ut esset homo, qui erat Deus, non jam ut homo esset, et non esset Deus. Tract. 21, super *Evang. Joan.*, cap. v.

14. Verbum caro factum est: caro te excæcaverat, caro te sanat, et sic venit, ut de carne vitia carnis extingueret. *Ibid.*, tract. 2, cap. 1.

15. Factus est Deus homo, ut homo fieret Deus: ut enim panem angelorum manducaret homo, Dominus angelorum factus est homo. Serm. 9, *de Nativit.*

16. Ut panem angelorum manducaret homo, Creator angelorum factus est homo: illi fruendo nos petendo: illi capiendo, nos querendo: illi intrando, nos pulsando. Serm. 19, *de Nativit.*

17. In utero Virginis Mariæ Verbum carnem suscipiens, nobis factus est mediator, homo totus et Deus, Verbum, anima et caro, unus Christus. Serm. 2, *vigil. Nativit.*

18. In utero Mariæ spiritales nuptiæ celebratæ sunt, cum Deus conjunctus est carni, et caro ad hæsit Deo, ut esset unus Christus et totus homo. *Ibid.*

19. Circumdæ Maria virum angelo fidem dando quia Eva perdidit virum serpenti consentiendo. Serm. 5, *de Nativit.*

20. Facta est Maria fenestra cœli, quia per ipsam Deus verum fudit sæculis lumen; facta est Maria scala celestis, quia per ipsam Deus descendit ad terras, ut per ipsam ascendere mereantur ad cœlos. Serm. 11, *de Nativit.*

21. Non poteras videre Deum, poteras hominem: Deus factus est homo, ut in uno tibi esset, et quod videres, et quod crederes. Homil. 32, ex *III Homil.*, cap. 4.

22. Diabolus quia naturam nostram deceptat, dignatus est unigenitus Dei filius ipsam naturam nostram suscipere: ut de ipsa diabolus vinceretur; et quem semper ipse sub se habet, etiam sub nobis eum esse faceret. *De Agone Christ.*, cap. 1.

23. Propterea totum hominem sine peccato Christus suscepit ut totum quo constat homo, a peccatorum peste sanaret. Lib. 10, *de Civit. Dei*, cap. 27.

24. Nihil Deo sublimius, nihil vilius limo, et tamen tanta dignatione Deus descendit in limum, tantaque dignitate limus ascendit ad Deum, ut quidquid in eo Deus fecit, limus factus credatur, tam ineffabili quam incomprehensibili sacramento. Serm. 3, *vigil. Nativit.*

25. Sicut in illa singulari divinitate Trinitas est in personis, unitas in substantia: sic in ista speciali commixtione Trinitas est in substantiis, in persona unitas. *Prosee.*

26. Et sicut ibi personæ non sciunt unitatem, unitas non minuit Trinitatem: ita et hæc personæ non confundit substantias, nec substantiæ ipsæ personæ dissipant unitatem. Opus mirabile, opus singulare, inter omnia et super omnia opera Dei. *Ibid.*

27. Intuere, obsecro, quale sit istud, quam novum, quam admirabile, quam amabile, quam jucundum: quid enim pulchrius, quam generatio casta? quid gloriosius, quam sancta et sincera conceptio? in qua nihil pudoris est, nihil sordis, nihil corruptionis. *Ibid.*, serm. 4.

28. Abyssus plane imperscrutabilis, incarnationis dominicæ sacramentum: abyssus impetrabilis, Verbum caro factum. Quis enim investiget, quis attingat, quis apprehendat? puteus altus est. Serm. 2, *de Annunt.*

29. O venter diffusor colicis, terrisque amplior, capacior elementis, qui totum claudis omnia concludentem, in quo Deus gloria reclinator. Serm. 2, *de Nativit. Dom.*, ipsi adscripto.

30. Incarnatio verbi, beneficium est beneficiorum. *de princ. sacre Scripturæ.*

31. Carnem Deitas mediante anima suscepit. Super lib. 3, *Sent.*, dist. 2, art. 3, quest. 1.

32. Nisi genus humanum fuisset lapsum, verbum Dei non fuisset incarnatum. *Ibid.*, distinct. 1, art. 2.

33. Excelsum incarnationis opus totius Trinitatis fuit, licet sola persona Filii fuerit incarnata. Lib. *Medit. vite Christi*, cap. 4.

34. Per verbum incarnatum facta est generis humani reparatio. Lib. 4, *Compend. Theolog. verit.*, cap. 6.

35. Verbum caro factum est quinque modis, scilicet secundum carnem, præter carnem, supra

S. BERNARD.

S. BOSAV.

- carne, propter carnem, contra carnem. *Ibid.*, cap. 7.
- CASSIOD. 36. Incarnatio Domini misericordia ipsius est mirabilis altitudo, inestimabile donum, incomprehensibile mysterium : unde aut rectis mentibus provenit salus, aut perversis sensibus generatur interitus. Super *Psalm.* xxi, vers. 18.
- S. CYRILLUS ALEX. 37. Neque cum consubstantialis sit sancta ac veneranda Trinitas, ideo cui quisque voluerit personam incarnationis ratio tribuenda est : factus etenim est homo, non ipse Pater, non Spiritus sanctus, solus vero Filius. Lib. 2, *Glyphor.* in *Genes.*, cap. 4, de *Abraham.*
- S. DIONYS. ALEX. 38. Christus incarnatus est pro nobis, ut pateretur pro nobis. In Epist. *contra Paulum Samosatens.*
- S. GREGOR. MAGNUS. 39. Dominus in carne veniens, simplicitatem cum rectitudine tenuit : quia nec in mansuetudine distractionem iustitiae, nec rursus in distinctione iustitiae virtutem mansuetudinis amisit. Lib. 1 *Moral.*, cap. 10, super illud : *Job 1 Et erat vir ille simplex et rectus.*
40. Nuntiante angelo, et adveniente Spiritu, mox Verbum in utero; mox intra uterum Verbum caro. *Ibid.*, lib. 18, cap. 27, num. 36.
41. Cum incarnationis dominicæ mysterium Judæa negavit, Gentilitas credidit, et principes in desperationem ceciderunt. *Ibid.*, lib. 11, cap. 9, super illud *Job xii : Effundit desperationem super principes.*
42. Mediator Dei et hominum apparuit, ut quia per ima nostra longe distabamus a summis, in seipso uno jungeret ima cum summis : atque ex eo nobis via redeundi fieret, quo summis suis ima nostra copularet. *Ibid.*, lib. 22, cap. 13, num. 18.
43. In carne Dominus veniens, fines Ecclesie occulti iudicii subtilitate distinxit. *Ibid.*, lib. 28, cap. 6.
44. Venit Christus inter homines incarnatus adversa appetens, prospera spernens, opprobria amplectens, gloriam fugiens. *Ibid.*, lib. 30, cap. 15, num. 30.
45. Incarnationis mysterium humanus oculus penetrare non sufficit : investigari etenim nullatenus potest quomodo incarnatur Verbum, quomodo summus et vivificator Spiritus, intra uterum matris animatur, quomodo is qui initium non habet, et existit, et concipitur. Homil. 7, super *Evang.* super illud *Psalm.* lxx : *In Idoneam extendam calcamentum meum.*
46. Diabolus in hamo incarnationis Christi opus est : quia dum in illo appetit escam corporis, transiit aculeo divinitatis. Homil. 25, super *Evang.*

47. Nisi Adam peccasset, Redemptorem nostram carnem suscipere nostram non oportuisset. Lib. 4, in 1 *Reg.*, cap. 1.

48. Caput salutis nostræ, incarnatio verbi est. In *Exposit.* 2, *idei.*

49. Verbum Deus caro factum est, ut per Deum verbum carnem factum, caro proficeret in Deum verbum. Lib. 1, de *Trinit.* verbo *Proficit.*

50. Opus restorationis est incarnatio Verbi, cum omnibus sacramentis suis; sive que ante incarnationem precesserunt ab initio sæculi, sive que post subsequenter usque ad finem mundi. *De Scriptur. et scriptor.*, cap. 2.

51. Quatuor ex causis Verbum factum est caro : ut superbus humiliaret, ut inimicos reconciliaret, ut servos redimeret, ut amicos nutriret. Serm. 1, de *Nat. Dom.*

52. O inestimabilis Dei charitas ! que fecit hominem sine homine, factus est homo pro homine. Serm. de *Purific. B. M.*

53. Verbum caro factum est, ut daretur hominibus Deus homo : ut ergo Deus placari possit ab hominibus, dedit Deus homini gratis, quod homo pro debito redderet Deo. Serm. 1, de *Nativit. Dom.*

54. Christus factus est homo, in utero virginali conceptus est, quod eras tu, ut tu quod non eras, esse posses. Homil. 2, super *Psalm.* L.

55. Dominus ac Salvator noster per suscepti corporis sacramentum, diabolum interemit. Homil. 4, ex variis locis in *Moth.*

56. Conceptus est Dominus noster octavo calendis Aprilis, mense Martio, qui est dies Paschæ, passionis Domini, et conceptionis ejus, in eadem et passus est. Serm. de *Nat. S. Joan. Bapt.*

57. Incarnatio Christi nobis principium, et fons est innumerabilium bonorum; ubi non humanitatem, sed divinitatem potius latere permisit. Homil. 30, super *Joan.*

58. Scio quia verbum caro factum sit, et quomodo factum sit, nescio : miraris quod ego nesciam? omnis creatura ignorat. Homil. de *Joan. Baptist.*

59. Causa erant ostia Virginis, et ingressus est Jesus uterum : et qui intravit per ostia clausa, non erat phantasma, non erat spiritus, vere corpus erat. *Ibid.*

60. Incarnatus est Dei Filius assumptis massæ nostræ primitiis, hoc est, carne una cum anima ratione et intelligentia prædita : ita ut ipsa Dei verbi hypostasis carni hypostasis existeret. Lib. 3, de *Fide orthod.*, cap. 7.

61. Verbum caro factum est, citra omnem conversionem : caro item Verbum citra ullam mu-

S. GREGOR. THAULAT.

S. HILARIUS.

HUGO A. S. VICTORIE.

S. ISIDORUS HISPAL.

S. LAURENT. JUSTIN.

S. INNOCENT.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

tionem, et Deus homo et homo Deus, ob personarum unionem, Deus enim est Verbum. *Ibid.*, cap. 11.

S. JOHANNES BARASC. 63. Verbi Dei incarnatio ob eam causam extitit ut hæc ipsa natura, quæ peccatum admisera et ceciderat et corrupta erat, tyrannum a quo in fraudem impulsa fuerat vincere, sicut a corruptione vindicaretur. *Ibid.*, cap. 12.

S. ISIDORUS HISPAL. 64. Per incarnationem Christi non solum Deo reconciliatus est homo, verum etiam pax inter homines et angelos reformata est. Lib. 1 de *Sum. bono*, cap. 10, sent. 4.

S. LAURENT. JUSTIN. 65. Propter hoc Dei Filius 'carnem de humana sumpsit propagine, ut peccata deleret. *De Disciplina. monast.*, cap. 42.

66. Hæc potissima incarnationis Verbi causa fuit, quatenus per assumptionem hominem documenta saluberrima tribueret Deus, quibus peccator homo amissa recuperaret dona. Serm. de *Evangel. S. Crucis.*

S. LEO I. 67. Suscipitur a majestate humilitas, a virtute infirmitas, ab æternitate mortalitas : ut quod nostris remediis congruebat, unus atque idem Dei hominumque mediator, et mori posset ex uno, et resurgere posset ex altero. *Prosec.*

68. Nisi enim esset verus Deus, non afferret remedium : nisi esset homo verus, non præberet exemplum. Serm. 1 de *Nativit.*

69. Opus fuit discreti dispensatione consilii, ut incommutabilis Deus primam pietatis suæ dispositionem sacramento occultiore compleret, et homo diaboli iniquitatis versutia actus in culpam, contra Dei propositum non periret. *Ibid.*, serm. 2.

70. Ad rependendum nostræ conditionis debitum, natura inviolabilis naturæ est unita passibili. Serm. 1 de *Nativit.*

71. Verbi incarnatio hæc contulit faciendæ, que facta, et sacramentum salutis humanæ in nulla unquam antiquitate cessavit. Id prædicaverunt apostoli, hoc annuntiaverunt prophetae : nec sero est impletum, quod semper est creditum. *Ibid.*, serm. 2.

72. Verbum caro factum unus est Christus, ubi nihil est alterius naturæ, quod non sit utriusque. Serm. 10 de *Nativit.*

73. In Beate Virginis utero verbum caro factum est : tota est in majestate humilitas, tota in humilitate majestas : nec inferit unitas confusionem, nec dirimit proprietates unitatem. Serm. 3 de *Passione Dom.*

74. Verbum et caro atque anima, unus Jesus Christus, et unus Dei hominisque est filius : nec Verbum in carnem, nec in Verbum caro mutata est, sed utrumque in uno manet, et unus in utroque Tom. II.

S. GREGOR. THAULAT.

S. HILARIUS.

HUGO A. S. VICTORIE.

S. ISIDORUS HISPAL.

S. LAURENT. JUSTIN.

S. INNOCENT.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

est, non diversitate divinis, non permissione confusus, non alter ex Patre, alter ex matre. Epist. 11 ad *Julian.*, episc. Coesem.

S. JOHANNES BARASC. 63. Verbi Dei incarnatio ob eam causam extitit ut hæc ipsa natura, quæ peccatum admisera et ceciderat et corrupta erat, tyrannum a quo in fraudem impulsa fuerat vincere, sicut a corruptione vindicaretur. *Ibid.*, cap. 12.

S. ISIDORUS HISPAL. 64. Per incarnationem Christi non solum Deo reconciliatus est homo, verum etiam pax inter homines et angelos reformata est. Lib. 1 de *Sum. bono*, cap. 10, sent. 4.

S. LAURENT. JUSTIN. 65. Propter hoc Dei Filius 'carnem de humana sumpsit propagine, ut peccata deleret. *De Disciplina. monast.*, cap. 42.

66. Hæc potissima incarnationis Verbi causa fuit, quatenus per assumptionem hominem documenta saluberrima tribueret Deus, quibus peccator homo amissa recuperaret dona. Serm. de *Evangel. S. Crucis.*

S. LEO I. 67. Suscipitur a majestate humilitas, a virtute infirmitas, ab æternitate mortalitas : ut quod nostris remediis congruebat, unus atque idem Dei hominumque mediator, et mori posset ex uno, et resurgere posset ex altero. *Prosec.*

68. Nisi enim esset verus Deus, non afferret remedium : nisi esset homo verus, non præberet exemplum. Serm. 1 de *Nativit.*

69. Opus fuit discreti dispensatione consilii, ut incommutabilis Deus primam pietatis suæ dispositionem sacramento occultiore compleret, et homo diaboli iniquitatis versutia actus in culpam, contra Dei propositum non periret. *Ibid.*, serm. 2.

70. Ad rependendum nostræ conditionis debitum, natura inviolabilis naturæ est unita passibili. Serm. 1 de *Nativit.*

71. Verbi incarnatio hæc contulit faciendæ, que facta, et sacramentum salutis humanæ in nulla unquam antiquitate cessavit. Id prædicaverunt apostoli, hoc annuntiaverunt prophetae : nec sero est impletum, quod semper est creditum. *Ibid.*, serm. 2.

72. Verbum caro factum unus est Christus, ubi nihil est alterius naturæ, quod non sit utriusque. Serm. 10 de *Nativit.*

73. In Beate Virginis utero verbum caro factum est : tota est in majestate humilitas, tota in humilitate majestas : nec inferit unitas confusionem, nec dirimit proprietates unitatem. Serm. 3 de *Passione Dom.*

74. Verbum et caro atque anima, unus Jesus Christus, et unus Dei hominisque est filius : nec Verbum in carnem, nec in Verbum caro mutata est, sed utrumque in uno manet, et unus in utroque

est, non diversitate divinis, non permissione confusus, non alter ex Patre, alter ex matre. Epist. 11 ad *Julian.*, episc. Coesem.

75. Deus erat, et homo factus est : suscepti humanitatem, non amisit divinitatem. Serm. 13 de *Nativit. B. M.*

76. O venter diffusor cælis, terris amplior, capaxior elementis ! qui totum claudit omnia concludentem, in quo Deus gloria reclinatur. Serm. 11 de *Anunt. B. M.*

77. Verbum propter misericordiam caro factum est : nec quod erat transmutavit, neque quod factum alteravit. *Hecatonad.* 2, sent. 94.

78. Si nullus fuisset peccator, nunquam Filius Dei incarnatus fuisset. Super 1 *Tim.*, cap. 1, lect. 4.

79. Si homo non peccasset, Deus incarnatus non fuisset. Part. 3, quæst. 1, art. 3.

80. Ad provocandum nostrum amorem in Deum, nihil magis valere potuit, quam quod Verbum Dei per quod omnia facta sunt, ad reparationem naturæ nostræ eam assumeret, ut idem esset et Deus et homo. *Contra Grecos et Armenos*, cap. 5.

81. Ideo Deus homo est incarnatus, ut homo in Deo esset perpetuo beatus. Medit. 9 de *Nativit.*, cap. 7.

82. Nullus sanctorum aut hominum tantum desiderium ad incarnationem Christus habuit quantum desiderium Christus habuit ad se incarnandum. *Ibid.*, medit. 10, sect. 6.

83. In hominem coaptatur, in tegumento carnis includitur Deus, humanæque vitam mutatur de tempore, qui præstat temporibus eternitatem. Serm. 3 de *Nativit. Christi.*

SENTENTIE PAGANORUM.

84. Deus inclusus corpore humano, scilicet, venit. Lib. 1 de *Divinit.*
Vide etiam tit. *Humilitas Christi*, sent. 50 ; *infirmitas*, sent. 25 ; *Natura*, sent. 21.

INCIPERE.

Definitio. Incipere est nunc esse, et non prius, Part. 3 *Summa*, quæst. 15, art. 9.

SENTENTIE PATRUM.

85. Cum incipis, magis debes niti ad munditiam vite : cum proficis, ad odorem bonæ fame. Serm. Dom. 10 post *Trinit.*

86. Melius erat non incipere, quam coepisse et defecisse. Super *Psalm.* cxxiii, vers. 3.

S. ODILIO ABB. CLUEN.

S. PETERUS DAMIANUS.

THALASSIUS

S. THOMAS AQUINAS.

THOMAS A KEMPIS.

S. ZENO EP. ET MART.

CICERO.

S. THOMAS AQUINAS.

S. ANTONIUS DE PADUA.

S. AUGUST.

3. Si incœpisti edificare, perice : si non incœpisti, incipe. *Serm. 8 ad Frat. in eremo.*
4. Non est magnum bonum inchoare quod bonum est, sed consummare, hoc solum perfectum est. *Prosec.*
5. Bonum inchoare et malo fine concludere, quid aliud est quam monstruosas res conficere? *Ibid.*
6. Multi magna aggrediuntur, sed deficiunt in via. *Ibid.*
7. Bono fine bona concludantur initia, ut principium medio, medium ne discrepet ultimo. *Ibid.*
8. Qui aliquid incipit, maxime appetit finem : nec de re inchoata, nisi terminetur exultat. *Lib. 7 de Civ. Dei, cap. 7.*
9. Sollicitudinis plena sunt cœpta, donec perducantur ad finem. *Ibid.*
10. Grave cernitur omne quod incipit; sed postquam ab his discescere, et ad illa se paulisper assuescere quis cœperit, usus tollit difficultatem, invenitque facile quod impossibile ante putavit. *Epist. 1 ad Robertum nepotem suum.*
11. Cœpisse nil proderit, si non perseverare contigerit. *Epist. 78, ad Sugerium abbat.*
12. Nonnulli cum spiritu cœperint, carne consummantur. *In Declamant.*
13. Si incipis, incipe perfecte. *De Vita solit.*
14. A minimis incipiunt, qui in maxima promunt. *De Ordine vite.*
15. Euge, euge, frater, bona initia transcendes, et ad superiora tendes. *Ibid.*
16. Non qui incœperit, sed qui perseveraverit, salvus erit : incipere enim multorum est, perseverare paucorum. *Serm. de Viri. obed.*
17. Non sufficit bona incipere, nisi etiam quisque studeat ea que bene inchoavit, usque ad finem vite perducere. *Serm. 28 ad Sororem.*
18. Qui vult opus altum incipere, debet prœvidere, si velit perseverare. Super *Lucam, cap. XIV, in illud : Sedens computat.*
19. Facile est inchoare, sed diu usque in finem vite in actibus virtuosis ac arduis permanere, difficile est. *De Profess. monast., art. 4.*
20. Bonum incipere debes, quamvis non perficere non confidas; melius est enim perfectam vitam querenti in itinere mori, quam nec proficisci. Super *Exod., cap. 14.*
21. Hominis est incipere, Dei autem perficere. Super *Joan., cap. II.*
22. Multi bene incipiunt, et male finiunt. Super *II Paralip., cap. XIV.*
23. Incœptis Deo devotis statim obsistit contradicito nelandorum vel spirituum, vel hominum. Super *I Esdræ, cap. III.*

S. BERNARD.

S. BONAV.

DIONYSIUS
CARTHEUS.

GLOSS. ORD.

GLOSS. INT.

24. Ortus justus est, cum incipit Deum timere. Super *Ecclésiasten, cap. III, in illud : Tempus nascendi.*
25. Omne bonum quod facimus, proveniente gratia sancti Spiritus incipimus, et eadem comitante perficimus. *Ibid., cap. 8.*
26. A minimis quisque inchoat, ut ad magna perveniat. In *Decret., part. 2, de Penit., dist. 2, Charitas.*
27. Non bene incipit, qui nunquam ex charitate aliquid operatur. *Ibid., can. Multi, § Non autem.*
28. Origo prave inchoationis, causas culpæ etiam præsumentum multiplicat. *Prosec.*
29. Dum enim mala agere quisque cœperit, usu jam determinis in hoc quod inchoaverat excessit. *Lib. 15 Moral., cap. 5, num. 4.*
30. Si lassescere ab inchoatis bonis volumus, valde necesse est, ut inchoare nos quotidie credamus. *Ibid., lib. 22, cap. 2.*
31. Hi quos forsasse despiciamus, et tarde possumus incipere, et tamen vitam nostram ferventioribus studiis anteire. *Ibid., lib. 25, cap. 8, num. 11.*
32. Mirum non est, si quis bona inchoet; sed valde mirabile, si intentione recta in bono perducat. *Ibid., lib. 12, cap. 24, num. 27.*
33. Bene cœpta cunctis diebus agenda sunt, ut cum malum pugando repellitur, ipsa boni victoria constantis manu teneatur. *Ibid., lib. 4, cap. 24, num. 41.*
34. Omne bonum quod incipimus, etiam perseveranti fine compleamus. *Ibid.*
35. Nescit mens per torporem veterascere, quæ studet per desiderium semper inchoare. *Ibid., lib. 22, cap. 2, num. 4.*
36. Non sufficit bene incipere, nisi studeat quis in bono opere perseverare. Super *Septem Psalm. Penit., super Psalm. I, vers. 6.*
37. Nihil est bonum quod incipitur, nisi perseveranti fine illud compleamur. *Ibid., super Psalm. II, vers. 10.*
38. Multi bene incipiunt, qui in malo vitam finiunt. *Hab. in Decret. Gratiani, part. 2, de Penit. dist. 2, can. Multi.*
39. Optimum est, ut ejusque vel sermonis, vel operis principium ordine instituitur, et ex Deo prodeat, et in Deum. *De sua fuga in Apologet.*
40. Bonum non cœpisse, sed perficisse virtus est : nam inchoantibus præmium promittitur, sed perseverantibus datur. *Serm. 1 Dom. 2, post Pascha.*
41. Nemo repente fit summus; sed in bona conversatione a minimis quisque inchoat, ut ad

GLOSS. ORD.

GRATIANS.

S. GREGOR.
MAGNUS.HUGO A S.
ACTORE.

S. HIERON.

HUGO GARD.

S. INNOC. III.

JOAN. CASS.

S. GREGOR.
NAZ.

HAYMO.

- magna perveniat. *Serm. Fer. 4 quatuor temporum.*
42. Cujus talia principia, qualis finis erit? *Epist. 3, ad Heliodor.*
43. Magna cœpisse, et excelsa sectari, perfectæ ætatis gradum scandere est. *Ibid., epist. 4, ad Rustic.*
44. Non quantur in christianis initia, sed finis : Paulus male cœpit, sed bene finivit : Judee laudantur exordia, sed finis prodicione damnatur. *Epist. 10, ad Florian.*
45. Non tantum cœpisse, sed perficisse laudandum est. *Epist. 14, ad Celantian.*
46. Inchoasse non sufficit, sed perficisse justitia est. *Ibid.*
47. Cœpisse, multorum est; ad cultum pervenisse, paucorum. *Epist. 28, ad Lucianum.*
48. Incipere plurimum est, perseverare paucorum. *Lib. 1 ad Severum Jovinian.*
49. Obliviscere omne præteritum, et quotidie inchoare te puta, ne pro præteriti die quo debes servire Deo, præteritum imputes. *Epist. 1 ad Demetriad.*
50. Non cœpisse, sed perficisse virtutis est. *Lib. 1, super Math., cap. x, can. 2, num. 88, super illud : Qui perseveraverit usque in finem.*
51. Sunt quidam, qui cum fortia incœperunt, non solum in his que incœperunt tepescunt : verum etiam ad vitia turpiter relabuntur. *Prosec.*
52. Humanum, rationale, et pulchrum valde opus est spirituale, quod incipiunt : sed bestiale penitus est, turpe et atrum vitium, in quo desinant. *Serm. 73 de divers. de S. Joan. Baptis.*
53. Tu fortiter inchoas, tepide consummas : cur? quia non disponis omnia suaviter, nec scis operari sapienter. Incipis, curris, festinas, lassaris, decipis : non dicam ad finem, sed nec ad medium pertingis. *Lib. 2 Miscellan., codic. 2, tit. 48.*
54. Ante faciem suam graditur et non revertitur, qui a bono incepto, nulla prava intentione avertitur. Super *I Reg. cap. vi, in illud Ezech. I : Non revertentur cum incederent.*
55. Ah homo, quid prodest tibi bonum inchoare, et non bono fine concludere? bonum enim virtutis non solum amittis, sed et damnum incurris, et supplicium promeraris. *De Eleemosyn. cap. 6.*
56. Bene cœpisse nihil proderit, nec pleno fervore renuntiationis arripuisse principia, si hæc congruus etiam finis similiter non commendaverit, atque concluderit. *Lib. 4 de Genob. instit., cap. 37.*
57. Nihil proderit sublimiter inchoasse, si si-

- mitem principis non exhibuerimus et finem. *Collat. 3, Abbat. Paphnutii, cap. 3.*
58. Incipere multorum est, finire vero paucorum. *Homil. 24, super Math., Oper. imperf.*
59. Semper in principio delectatio est, in fine probatio. *Ibid.*
60. Cor bonæ fidei est exitus hominis : quia incipere aliquid bonum non est gloriosum, sed finire. *Ibid.*
61. Frequentur quod incipit homo, corporis voluptas est : quod autem finit, anime virtus est. *Ibid.*
62. Non exordia sola oportet habere clara, sed etiam et finem clariorem. *Homil. 24 super Epist. ad Hebr., in Morali.*
63. Ubique principia et exordia difficilia sunt. *Ibid., Homil. 9.*
64. Orationibus nostris pulsandus est Deus, ut hoc quod incipimus bonum, ad finem usque debitum perficere ipse dignetur. Super *prolog. Regule S. Bened., cap. 2.*
65. Quidquid intentione vana incipitur, bono fine raro consummatur. *Orat. 5, in Conventu Abbat. habit.*
66. Multi principia habent conversionis suæ, fine vero malo clauduntur : quidam autem et bene incipiunt, et bene finiunt. *Lib. 2 de Summo bono, cap. 5, sect. 14.*
67. Quidquid est, aliquando habuerit principium necesse est : nec omnino quidquam potest esse, nisi cœperit. *Lib. 7, de Divin. insti., cap. 1.*
68. Nihil laude dignum est, quod imperfectum relinquatur : cœpisse enim, nec perficisse opus, non caret reprehensione. *De Ligna vite, tract. 13, de Orat., cap. 10.*
69. Difficile est, ut bono peragantur exitu, que malo sunt inchoata principio. *Epist. 87, ad Episc. African.*
70. Uniuscujusque rei finem, ante initium considera. *Parvens. 30.*
71. Quod fecisti hactenus, feliciter consumma : sic agens quotidie, quisque semper incipias? *Tract. de Inst. episc.*
72. Quid prodest, si recte quis quodlibet opus incipiat, nisi illud recto fine concludat. *Lib. 4, epist. 16, ad Quendam episc.*
73. Qui cœpta bona districte non exequitur, dissolutione negligentia manum destruentis imitatur. *Lib. 7, epist. 10.*
74. Electorum ac reproborum communis est, bona quælibet indifferenter incipere : sed specialiter electorum est, qui bene cœpta sunt, consummare. *Lib. 8, epist. 5, ad Petr. senator.*
75. Nihil prodest cuiquam bonum opus inci-

S. JOANNES
CHRYSOST.JOAN.
TRITH.S. ISIDORUS
HISPALENS.

LACT. FIRM.

S. LAURENT.
JUSTIN.

S. LEO I.

S. NILUS.
ABE. MART.

PETR. BLES.

S. PETRUS
DAMIANS.

THOMAS A
KEMPES.

pere, nisi studeat etiam, usque dum perficiat sustodire. Opusc. 25, cap. 2.

76. Mulorum est incipere, paucorum proficere, paucissimorum ad perfectionem pervenire. In *Hortulo rasar.*, cap. 4.

77. Qui proficere vult, omni die incipere debet. In *Dialogo novit.*, cap. 3, sent. 2.

IN VII.
PATR.

78. Inchoasti inimici, quoniam et ipse inimicus patientia tua destructur. Lib. 5, libell. *de Fortitud.*, num. 8.

79. Nihil est opus quod incipitur si non perficitur. Lib. 7, cap. 27, num. 2.

SENTENTIE PAGANORUM.

ARISTOTEL.

80. Principium omne difficillimum perspectu est. Lib. 2. *Elechor.*, cap. 9.

CICERO.

81. Ut bene vel male posuimus initia, sic caetera sequuntur. Lib. 10, *Epist. ad Atticum*, epist. 20.

ERICETUS.

82. In quovis incepto, haec optanda sunt. Due me o Jupiter, et tu fatum, eo quo sum a vobis destinatus: sequar enim alacriter. Quod si noluero, et improbus ero, et sequar nihilominus. In suo *Enchirid.*, cap. 77.

SENECA.

83. Quam serum est, tunc velle incipere, cum desinendum est? *De Brevit. vite*, cap. 4.

84. Inter caetera mala hoc quoque habet stultitia, semper incipit vivere. *Prose.*

85. Quid est autem turpius, quam senex vivere incipiens?

86. Molestum est, semper vitam inchoare: male vivunt, qui semper vivere semper incipiunt, quia semper illis imperfecta vita est.

87. Non potest stare paratus ad mortem, qui modo incipit vivere, et non incipit mori.

88. Quidam vivere tunc incipiunt, cum desinendum est, quidam autem, quod magis mirum, ante vivere desierunt, quam inciperent. *Epist.* 43 et 23.

89. Scito te in quibusdam debere perseverare, quia coepisti: quaedam vero nec incipere, in quibus perseverare sit noxium. *De Quatuor virt.*

SIXT. PHIL.

90. Exordium in agendo, a Deo sume, quae agis. *Sent.* 278.

Vide etiam tit. *Conversio*, sent. 47; *Finitis*, sent. 25; *Fructus*, sent. 31; *Negligentia*, sentent. 23; *Novitius*, sent. 7; *Obvinctio*, sent. 9; *Opus*, sentent. 80; *Perseverantia*, sent. 10; *Premium*, sentent. 60; *Præfectus*, sentent. 144; *Propositum*, sent. 33.

INFERNUS.

S. AUGUST.

Etymologia. Inferi eo quod infra sint, latine appellentur: sicut autem secundum corpus, si

ponderis sui ordinem teneant, inferiora sunt omnia graviora: ita secundum spiritum inferiora sunt omnia tristiora: unde et in graeca lingua origo nominis, quo appellantur inferi, ex eo quod nihil suave habeant, resonare perhibetur. Lib. 12, *de Genes. ad litt.*, cap. 34.

Infernus dicitur est ab eo quod illic animae jugiter inferantur, sive, ut quidam volent, a parte inferiore. Super *Psalm.* ix, vers. xviii.

Definitio. Infernus est locus tormentorum, ubi animae igne perpetuo cruciantur. Super *Num.*, cap. xvi.

SENTENTIE PATRUM.

1. Constat solos malos in inferna torqueri, et solos bonos in caelesti beatitudine habere. *De Similitud.*, cap. 190.

2. Sicut in hoc mundo duo peccata magis abundant, luxuria et avaritia: sic in inferno duae sunt poenae, quae magis cruciant, scilicet ignis et frigus. *Serm. Dom.* 20, *post Trinit.*

3. Cavendi sunt inferiores inferi, ubi nulla potest esse commemoratio veritatis, quia nulla ratiocinatio, et ubi nemo est, qui memor Dei sit. *De Vera relig.*, cap. 62.

4. In Inferno etsi erit stimulus poenitudinis, nulla tamen ibi erit correctio voluntatis: a talibus enim iniquitas sua ita culpabitur, ut nullatenus possit ab eis vel desiderari iustitia. Voluntas eorum talis erit, ut habeant in se semper malignitatis suae supplicium, nunquam tamen percipere possint bonitatis affectum. *De Fide ad Petrum*, cap. 3.

5. Sicut illi, qui cum Christo regnabunt, nullas in se male voluntatis reliquias habebunt: ita illi, qui erunt in supplicio ignis aeterni cum diabolo et ejus angelis deputati: sicut ulterius nullam habebunt requiem, sic nullatenus bonam habere poterunt voluntatem. *Ibid.*

6. Sicut coheredibus Christi dabitur perfectio gratiae ad aeternam gloriam, sic consortibus diaboli cumulabit ipsa malignitas poenam, quando exterioribus deprivati tenebris, nullo illustrabuntur interiore lumine veritatis. *Ibid.*

7. Quomodo intelligenda sit illa flamma inferni, ille simus Abrahae, illa lingua divitis, ille digitus pauperis, illa sitis tormenti, illa stilla refrigerii, vix fortasse a mansuete quærentibus contentiosae autem certantibus nunquam invenitur. Lib. 8 *de Genesi ad litt.*, cap. 5.

8. Miseris in inferno mors est sine morte, finis sine fine, defectus sine defectu: quia et mors semper vivet et finis semper incipiet, et defectus deficere nesciet. *Prose.*

9. Mors perimet, et non extinguet, dolor cruciabit, et pavorem non fugabit, flamma comburet, sed tenebras non discutiet: erit enim in igne obscuritas, in obscuritate pavor, in combustione dolor. *De Spiritu et anima*, cap. 56.

10. Reprobi ignibus inferni traditi, in supplicii dolorem sentient, et in doloris angustia pavore torerentur, et semper tolerabunt, et semper timebunt: quia sine fine cruciati vivent sine spe veniae et misericordiae, quod est miseria super miseriam. *Prose.*

11. Si enim post tot millia annorum quot capillos habuerunt, omnes quicumque fuerunt et erunt, poenas suas finire sperarent, multo levius eas sustinerent; sed quia spem non habent, nec habebunt, desperatione deficient, et ad tormenta non sufficient.

12. Ibi erit metus et moror, luctus et dolor: tunc vere nihil nisi lugere erit, nisi flere: quia poenitere tunc nulli poterit valere.

13. Ibi erit toror caedens, vermis corrodens, ignis consumens: peccata delegentur, rei punientur, et hoc totum perenne.

14. Quisquis ad tormenta ibit, jam non amplius exhibit, dolor combustionis eos foris cruciabit, poena caecitatis intus obscurabit.

15. Videbunt illa teterrima monstra demoniorum, et larvales facies eorum, videbunt tormenta inferni, et in tormentis sequaces suos, Deum autem non videbunt, quod est omnium miseriarum miseriam. *Ibid.*, cap. 56.

16. Multi ex virtutibus in infernum per elationem corruerunt. *Ibid.*

17. Sepultura inferni, poenarum profunditas, superbos et immisericordes post hanc vitam devorat. Lib. 2 *Quæst. Evangel.*, quæst. 38.

18. Tria sunt deteriora omni malo: anima peccatoris, quae nigrior est corvo: mali angeli, qui eam rapiunt: et infernus, in quem ducitur. *De Salut. docum.*, cap. 50.

19. Mors illa in inferno potius aeterna dicenda est, quam vita: nulla quippe major et peior est mors quam ubi non moritur mors. Lib. 6, *de Civit. Dei*, cap. 12.

20. In poenis malorum, et inextinguibilibus ignis, et vivacissimus vermis ab aliis atque aliis, aliter atque aliter est expositus. *Prose.*

21. Alii quippe utrumque ad corpus, alii utrumque ad animam retulerunt: alii proprie ad corpus ignem, vermem vero tropice ad animam, quod credibilis esse videtur. *Ibid.*, lib. 20, cap. 22.

22. Ignis aeternus ejusmodi sit, et in qua mundi vel rerum parte futurus, hominem scire

arbitror neminem, nisi forte cui spiritus divinus ostendit. Lib. 20 *de Civit. Dei*, cap. 16.

23. Lacus inferni plenus est tenebrarum, discordiae, odii, stultitiae, miserie, turpitudinis, amaritudinis, offensionis, doloris, adustionis, sitis, famis, ignis inextinguibilis, tristitia, vindictae perennis, et omnis ineffabili mali, quod nec dici, nec cogitari potest. *De Triplici habitaculo*, cap. 1.

24. In inferno nihil invenitur quod desideratur: in lacu miserie perennis, nihil videtur, nihilque sentitur, nisi quod displicet, nisi quod offendit, nisi quod cruciat. *Ibid.*

25. Omne malum abundat in carcere diaboli, et nullum bonum; nullus dignus, nullus justus ad infernum trahitur. *Ibid.*

26. In inferno est: sitis intolerabilis, poena famis, poena fetoris, poena horrois, poena timoris, poena angustiae, poena tenebrarum, severitas tormentorum, praesentia demonum, ferocitas bestiarum, crudelitas ministrantium, diacratio immortalium vermium. *Ibid.*, cap. 2.

27. In inferno est vermis conscientiae, ignitae lacrymae, suspiria, miseria, dolor sine timore, vincula sine solutione, mors aeterna, poena sine fine, absentia Christi quoad visionem ejus, quae sola omnia supradicta superat, et omnibus poenis intolerabilior. *Ibid.*

28. Duplex plaga, est ab aeterno regno Dei separari, et semper in inferno cum diabolo damnari, praesentiam amittere angelorum, et terribilem semper pati demonum praesentiam. *Prose.*

29. Quantum caveri, vitari, metui deberet demonum praesentia, nullo modo dici potest quia cum sano sensu pro unius diei deliciis centum annorum poenam eligeret? *Ibid.*, cap. 3.

30. Quare in inferno mors quaeritur et non invenitur? quia quibus in hoc saeculo vita offertur, et nolunt accipere, inferno quaerunt mortem, et non poterunt invenire. *Serm. 1 de Iudic. Eccles.*

31. Damnatorum cibus est cruciatus, et mansio eorum cum diabolo: ubi nulla visitatio nisi poena, ubi nulla requies, sed semper inquietudo: ubi nullum refrigerium, sed semper flamma: ubi lux nulla, sed semper tenebrae. *Serm. 3 de Functis.*

32. Infernus latus est, et mensuram non habet; profundus est, et nullum fundum habet; insatiabilis est, plenus ardore incomparabili, plenus fetore intolerabili, plenus omni dolore innumerabili. *Prose.*

33. Ibi omnis miseria, ibi tenebrae, ibi nullus ordo, ibi horror aeternus, ibi nulla spes boni, nulla desperatio mali; sed omne malum quod exco-